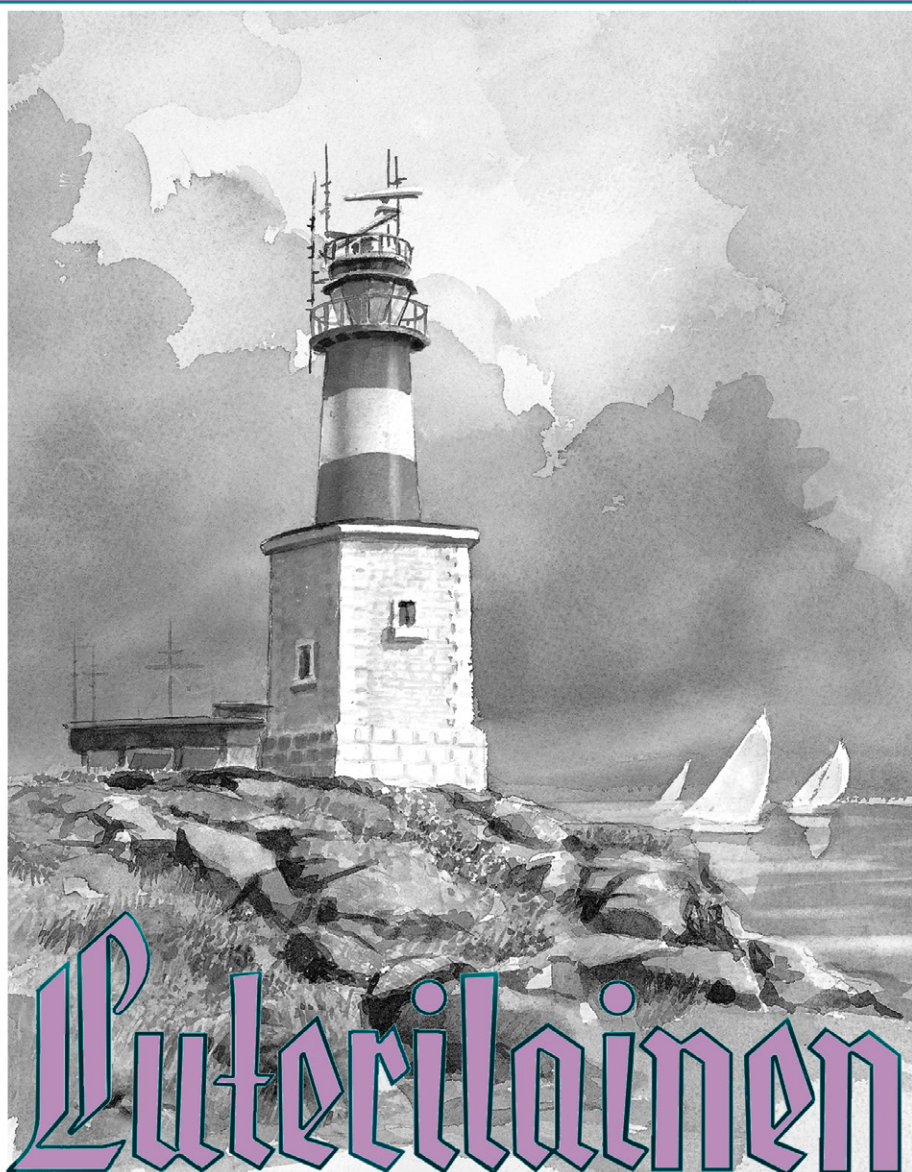

N:o 1 2026 ❄ 1926 – 2026 ❄ 101. VUOSIKERTA

Jos te pysytte minun sanassani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani; ja te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekemä teidät vapaiksi.

Joh. 8:31, 32

Usko ilman tekoja

Niin kuin ruumis ilman henkeä on kuollut, samoin usko ilman tekoja on kuollut.

(Jaak. 2:26)

On ihmisiä, jotka kuullessaan evankeliumia ja sitä, mitä uskosta sanotaan, kohta taipuvat siihen, sanoen uskoksi sitä, mitä itse luulevat. Mutta he kuvittelevat uskon vain joksikin sellaiseksi, joka heillä muka on valta ottaa tahi jättää, ikään kuin se olisi jotakin luonnollista, inhimillistä tekoa. Kun he siis sydämissään voivat päästä niin pitkälle, että ajattelevat: *"Varmaan tämä oppi on oikea ja minä uskon asian niin olevan"*, he pitävät tätä uskona. Mutta kun eivät havaitse itsessään eikä muissa hyvien tekojen seuraavan, he arvelevat, että usko ei ole riittävä, vaan että vaaditaan jotakin muuta ja syvällisempää. Mutta oikea usko ei suinkaan ole tuolla tavoin meidän ajatuksiemme sepitettävissä, vaan se

MARTTI LUTHER

on kokonaan *Jumalan tekoa meissä*, ilman mitään meidän omaa vaikutustamme. Senpä tähden se onkin voimallinen, vaikuttava, milloinkaan lepäämätön; se heti uudistaa ihmisen ja vie hänet aivan uuteen elämään ja oloon: on mahdotonta, ettei hän aina tekisi sitä, mikä on hyvää. Niin kuin näet puu itsestään kantaa hedelmää, samoin hyvät teotkin luonnonmukaisesti seuraavat uskoa. Turhaa lörpöttelyä on se, jolla ei ole tällaista uskoa. Hän tosin osaa puhua uskosta ja hyvistä teoista, mutta ei kuitenkaan tiedä, mitä usko on ja mitä hyvät teot ovat, koska hänellä ei ole kumpaakaan.

*Martti Luther
– Manna Jumalan lapsille*

Tule minun tyköni

***Kaikki, minkä Isä antaa minulle, tulee tyköni,
ja sitä, joka tulee tyköni, en heitä ulos.*** (Joh. 6:37)

Nämä ovat ihanat sanat: ”*Sitä, joka minun tyköni tulee, minä en heitä ulos*”, toisin sanoen: sen joka minuun uskoo, täytyy Isän Jumalan minulle antaa, enkä minä heitä häntä ulos. Sillä, joka minuun uskoo, on se uskonsa Isältä, Isä antaa hänelle tulon minun tyköni; ja joka minun tyköni tulee, se olkoon turvassa, minä puolestani en häntä heitä ulos. ”*Joka minun tyköni tulee*” — joka ottaa vastaan Kristuksen sanan, seuraa häntä ja uskoo häneen, se saa vakuuden siitä, että Kristus ei tahdo heittää häntä ulos. On kuin hän sanoisi: Ei sinun tarvitse minulta mitään pyytää. Minä tahdon olla sinun tykönäsi ennen kuin sinä tulet minun tyköni ja alttiimpi antamaan kuin sinä pyytämään. Saat tulla minun tyköni; älä pelkää minun edessäni, en tahdo olla tuomarisi enkä pyövelisi. Jos joku kerran minun tyköni tulee ja uskoo, niin minä tahdon hänelle tehdä sen, että vaikka hän tulisi horjahtelevana (niin kuin synty pysyykin kristityn lihassa pahana taipumuksena), ei se häntä vahingoita. Lihan synty ei saa teitä hallita; sillä ei ole kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat, vaikka he eivät vielä kokonaan puhtaat olekaan, eikä liha heissä ole kuoletettu.

Kristuksen tykö tuleminen ei kuitenkaan ole ulkonaista eikä taivaaseen pilvien päällitse kiipeämistä. Ei tämä tuleminen myöskään tapahdu käsin ja jaloin, vaan sydän tulee Jumalan tykö uskon kautta. Jos kuulet hänen sanansa ja miellyt siihen niin, että siinä riiput, silloin sydän käy hänen tykönsä ja silloin usko on Jumalan lahja ja armo, se ei ole inhi-

millinen voima eikä meidän työmme. Kristus tahtoo siis tässäkin sanoa: Kukaan ei voi kuulla minua Isän sitä antamatta. Kopeille, taitaville, korkeaooppisille ja viisaille, jotka paljon puhuvat ja osaavat arvostella ja mestaroida, heille tätä sanotaan. Älä luulekaan, että järkesi avulla tulisit hänen tykönsä; Kristusta sinä et mestaroitse, ylpeytesi heitetään tässä ulos. Juutalaisetkin ajattelivat: Tuossa seisoo ja saarnaa Kristus, kyllähän me osaisimme vielä paremmin kuin hän; he luulottelivat pääsevänsä käsiksi elämän leipään ilman hänen saarnaansa. Mutta siihen Kristus tahtoo sanoa: Minä panen oven lukkoon, ettette pääse sisälle; en sen vuoksi, etten teitä mielelläni tahtoisi päästää, vaan sen vuoksi, että teidän täytyy käydä toista tietä tullaksenne minun tyköni ja saadaksenne elämän leipää ja vettä, sillä oma järkenne ja viisautenne ei sitä tee. Mutta jos te minun tyköni tullette, niin Isän täytyy teidät minulle antaa. Suurella ymmärryksellänne ja taidollanne ei teidän ole tultava minun tyköni; silloin te toisitte itse itsenne, ettekä ensinkään tarvitsisi Isää. Semmoinen viisaus on helvetin pimeydestä, että me tahdomme opettaa Jumalaa, kuinka hänen tulisi maailmaa hallita. Jos sinä itse itsesi tuot, niin Isän ei tarvitse sinua tuoda. Julkeat ihmiset itsepintaisesti tahtovat mestaroida Jumalaa; jos ovat kuulleet yhden saarnan ja Uutta testamenttia kerran silmäilleet, niin he luulottelevat heti taitavansa kaiken ja tahtovat itse viedä itsensä eivätkä tarvitse saarnaajaa. Mutta kun viimeiset hengenvedot ovat käsillä, silloin saadaan oppia, mitä tämä sana merkitsee: *"Kaikki, minkä Isä antaa minulle, tulee minun tyköni; ja sitä, joka minun tyköni tulee, minä en heitä ulos."*

Martti Luther
– Hengellinen virvoittaja

Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti

(Hepr. 13:8)

Uusi vuosi on taas astunut vanhan sijalle. Jatkamme vain sitä elämän taivalta, joka on ainaisten muutosten alainen. Sukupolvet vaihtuvat ja niiden elämän muodot muuttuvat. Menestykset ja vastoinkäymiset elämässä vaihtelevat. Kiireisenä rientää aika eteenpäin.

Ja me itse, juuri me, kuljemme tässä muuttuvaisuuden uomassa ja riennämme kohti ajallisen elämämmen loppua. — Pysähdy! — Iäisyyden matkamies, katso mitä olet ja kuka seuralaisenasasi kulkee! Synti, jossa olemme siinneet ja syntyneet, synti, joka paratiisissa tapahtuneesta lankeemuksesta asti on ihmiskunnan tuntomerkki, synti, joka on eroa Jumalasta ja syyllisyyttä vanhurskaan Jumalan edessä, asuu meissä! *"Jos sanomme, ettei meillä ole syntiä, eksytämme itsemme, eikä totuus ole meissä"* (1 Joh. 1:8). Me olemme syntisiä, itsessämme kirotut ja kelvolliset kadotukseen. Ja seuralaisemme on kuolema, joka on synnin palkka. Vaikka vuodet ja sukupolvet vaihtuvat, niin yksi on aina muuttumaton — nim. ihmisten syntisyys, jonka palkka on kuolema. Tästä eivät vapauta *"hyvät"* päätökset eivätkä mitkään ihmistyöt. Eikä laki säästä tai vapahda, vaan sen virka on kuolettaa ja syyttää. Tämä virka ei muutu. Ja niiltä, jotka jotakin toivoa kiinnittävät tähän maa-

ilmaan, sen aatteisiin tai aarteisiin, otetaan pois kaikki sellainen turva, sillä *"tämän maailman olemus on katoamassa"* (1 Kor. 7:31).

Eikö näin ollen kauhistuta, kun tietää, että vanhurskas Jumala on sama, Hän, joka julisti synninpalkan, kuoleman, ihmisille, Hän, joka kiroi luomansa maan ja jonka valtakunta kestää silloinkin, kun taivas ja maa katoavat, Hän Herra Jumala, jonka eteen kootaan kaikki kansat tuomiolle?

Jumala on antanut maailmalle selvän vastauksen tähänkin kysymykseen. — Kuinka pelkäisit sitä, joka vanhurskaalla, pyhällä, taivaallisella rakkaudella sinua rakastaa! Ja kun Sanasta etsit tätä rakkautta, niin koko Raamattu viittaa ja osoittaa Jumalan omiin lupauksiin ja tekoihin. Se viittaa siihen Vanhurskaaseen, joka eli ja kuoli jumalattomien, syntisten ja väärien sijassa ja näiden edestä. Se viittaa Jumalan ainosyntyiseen Poikaan, jonka Jumala itse lähetti maailman syntien sovitukseksi. *"Hän on meidän syntiemme sovitus, eikä ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien."* (1 Joh. 2:2). Ihmistyöt ja pyrki-

mykset eivät tule kysymykseen pienimmässäkään määrässä. Jumala teki itse kaiken. Jeesus Kristus tuli synniksi meidän syntisten tähden, ja *"hänen haavojensa kautta me olemme parannetut"* (Jes. 53:5). Jeesus Kristus vuodatti verensä maailman syntien sovitusuhrina ja kuolemaltaan ja ylösnousemisellaan voitti kuoleman. Ja Herra elää.

Mitä nyt sanomme? Jeesus Kristus sovitti maailman synnin — sinunkin syntisi — ja voitti kuoleman. Soperramme Jumalan sanan mukaisesti ja yhtyköön jokainen syntinen siihen: *"Nyt ei siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat"* (Room. 8:1). Pelon sijalla on mitä suurin ilo ja lohdutus.

Tämä Jeesus Kristus on se vaimon siemen, joka jo ensimmäisille ihmisille lupauksena annettiin. Hän on sama, joka johdatti Israelin ulkonaisenkin orjuuden maasta Kaanaan maahan. Hän on sama, jota odottivat uskossa kaikki Vanhan Liiton pyhät. Hän on sama, jota profeetat ennustivat. Hän on sama, josta lauloivat enkelien kuorot ensimmäisenä jouluyönä ja jota Itämaan viisaat kumartaen rukoilivat. Hän on se, johon viitaten Johannes Kastaja sanoi: *"Katso Jumalan Karitsa, joka pois ottaa maailman synnin."* Hän on se, joka oli kuuliainen ristin kuolemaan saakka. Hän se oli, joka sanoi: *"Se on täytetty"*. Hän nousi kolmantena päivänä kuolleista. Sama Jeesus Kristus astui taivaisiin ja on kerran tuleva tuomitsemaan koko ihmiskunnan. — Hän on se Jumalan

Poika, joka ei tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi — ei harvojen, vaan — monen edestä. Hän on vanhurskautemme. Mitään muuta nimeä ei ole, jossa voisimme pelastua. Mutta hänen nimeensä pakanat panevat toivonsa. Näin on Jumala maailmaa rakastanut.

Ja me saamme vielä kuulla: tämä *"Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti."* Sellainen kuin Kristus oli ennen, sellainen on hän tänään ja vielä iankaikkisesti. Näin on Jumala antanut kaikkien aikojen ihmisille muuttumattoman lahjan: syntiselle armon Jeesuksessa Kristuksessa. Kristuksen ansio ei muutu, vaan pysyy iäti; sitä taivaassakin ylistetään, kun uutta virttä lauletaan. — Tämän armon turvissa saamme elää joka elämämme vuoden, päivän ja hetken.

Iäisyyden matkamies! Nyt tiedät, mitä olet — että olet Jumalan Pojan verellä kalliisti lunastettu. Nyt tiedät, että Kristus on lunastanut sinut kuolemasta elämään. Hyvin ovat asiat! Älä epäile, vaan usko tämä! Jumala ei valehtelee.

Turvallisin mielin saat yhtyä näihin Raamatun sanoihin:

"Sinä, Herra, olet alussa maan perustanut, ja taivaat ovat kättesi tekoja. Ne katoavat, mutta sinä pysyt, ja ne vanhenevat kaikki kuin vaate, ja kuin viitan käärin ne, kuin vaatteen, ja ne muuttuvat, mutta sinä olet sama, eivätkä sinun vuotesi loppu." (Hepr. 1:10–12).

A. A. Wegelius [Uppala]
– Paimen 2/1924

Meidän pitää ajatella kuolemaamme ja viisastua

Opeta meitä ajattelemaan, että meidän pitää kuoleman, että me ymmärtäväisiksi tulisimme.
(Ps. 90:12)

Jokainen ihminen tietää, että hänen täytyy kuolla, mutta kukaan ei tiedä, milloin se tapahtuu. Kuolema on kauhea, ja sen seuraukset ovat vakavat. Mutta kuka siitä välittää? Useimmat ihmiset ottavat asian tylsästi, niin kuin eläimet. Toiset taas ovat toivottomat. Uudestisyntyneitten kristittyjen tulee opetella vanhimasta Mooseksen psalmista rukoilemaan: »*Opeta meitä ajattelemaan, että meidän pitää kuoleman, että me ymmärtäväisiksi tulisimme*». Tämä on armoa Jumalalta, sillä ei kukaan voi ajatella kuolemasta oikein eikä löytää oikeaa viisautta itsestään, vaan Jumalan täytyy se opettaa sanallaan ja Pyhällä Hengellään.

"Mitä meidän tulee sitten ajatella kuolemasta? Ja mikä viisaus auttaa sitä vastaan? Meidän tulee ajatella, että kuolema on synnin palkka ja että se vie meidät tuomiolle. Ja meidän tulee katuen, kivulla ja tuskalla tuntea, että me olemme syntisiä ja tuomittuja. Sitten meidän tulee ajatella, että Vapahtajamme on lunastanut meidät synnistä, kuolemasta ja tuomiosta ja paeta hänen turviinsa tosi uskossa. Kun me näin ajattelemme, olemme todella viisaita ja olemme löytäneet pelastuksen kuolemasta. Ja joka päivä meidän tulee näin ajatella, että meidän pitää kuolla. Joka päivä

meidän tulee olla tällä tavalla viisaita. Joka päivä meidän tulee rukoilla Jumalaa, että hän opettaisi meitä näin ajattelemaan kuolemasta ja antaisi meille tätä viisautta. Sillä kuolema voi tulla milloin tahansa. Tällainen mieli ei tee meitä synkiksi eikä arkielämään kelpaamattomiksi, kuten moni luulee, vaan päinvastoin se tekee meidät iloisiksi ja pelottomiksi, sillä silloin emme pelkää kuolemaa.

Rukoilkaamme. Herra, opeta minua ajattelemaan, että minun pitää kuolla, että tulisin ymmärtäväiseksi. Opeta minua ajattelemaan, että minä olen luonnostani tuomion ja kadotuksen alainen syntinen. Opetta minua ajattelemaan sitä katuen syntejäni ja muuttaen mieleni. Ja tee armosi suureksi ja voimakkaaksi sydämessäni, että turvaudun siihen lujasti kaikkia kuoleman ja tuomion kauhuja vastaan. Anna minulle, Herra, uskon henki, että joka päivä olen valmiina turvallisesti vastaanottamaan kuolemaa Jeesuksen Kristuksen, ainoan Herrani ja Vapahtajani kautta. Aamen.

Carl Manthey-Zorn – Täksi päiväksi

Ihmissuku

Hän on tehnyt koko ihmissuvun yhdestä verestä asumaan kaikkea maanpiiriä ja on säättänyt heille määrätyt ajat ja heidän asumisensa rajat, että he etsisivät Jumalaa, jos ehkä voisivat hapuilemalla hänet löytää, hänet, joka kuitenkin ei ole kaukana yhdestäkään meistä.

(Apt. 17:26–27)

Näin Paavali saarnasi kerran kuuluisalla Ateenan torilla. Suuria, tärkeitä totuuksia apostoli julisti näillä sanoilla. Voimme tästä nähdä, ettei Jumala luotuaan maailman vetäytynyt pois työstään kuten maallinen rakennusmestari, vaan hän hallitsee yhä työtänsä ja pitää sen voimassa.

Jos tarkastelemme maailmaa ja sen olemusta järkemme silmillä, niin näyttää siltä, kuin ihmiset itse määräisivät itseään ja Jumala olisi vain kuin sivustakatsoja. Mutta jos katsomme ihmisten puuhaa Jumalan sanan valossa uskon silmillä, niin näemme jotakin aivan muuta. Havaitsemme, että kaiken, mikä tapahtuu ajassa, Jumala on jo iankaikkisuudessa määrännyt etukäteen. Hän on pannut jokaiselle määränpään ja määrännyt kullekin hänen asumisensa rajat. Kun ihmiset luulevat alkavansa, jatkavansa ja saattavansa päätökseen jotakin

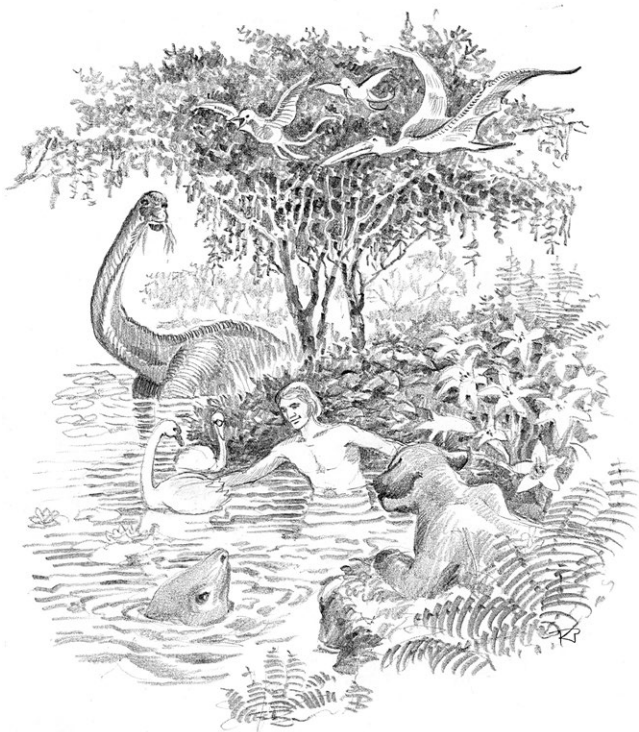
omasta vapaasta tahdotaan, kuten siltä näyttää, Jumalalla on heidät kädessään ja hän ohjaa kaiken siten, etteivät he voi toteuttaa muuta kuin hänen iankaikkisia päätöksiään.

Jumalan ohjaavissa käsissä ei ole ainoastaan hyvä, vaan myös paha. Joko hän estää sen tai asettaa sille rajat, tai hän sallii sen tapahtua ja toteuttaa sillä armo- ja vihantuomioitaan. Ihana esimerkki tästä on meillä Joosefissa, kun hänen veljensä myivät hänet Egyptiin. Nämä ajattelivat tehdä Joosefille pahaa, mutta Jumala käänsi sen hyväksi ja toteutti iankaikkisen rauhan ajatuksensa ei vain Joosefille, vaan koko valitulle kansalleen Israelille. Kun maailma ja helveti taistelevat ja raivoavat Jumalaa vastaan riistääkseen häneltä kunnian, syöstäkseen hänet valtaistuimelta ja kun ne pyrkivät hävittämään hänen valtakuntansa, täytyy näiden Jumalaa kohtaan vihamielisten voimien tietämättään ja tahtomattaan taistella vain Jumalan puolesta, edistää hänen kunniaansa ja vahvistaa ja puolustaa hänen valtakuntaansa. Tämän näemme muun muassa kristillisen ajanlaskumme kolmen ensimmäisen vuosisadan verisistä vainoista. Niiden tarkoituksena oli hävittää kristillinen usko juurineen maailmasta, mutta niiden kautta se työnsi juurensa kuin myrskyn

liikuttama puu entistä syvemmälle maailmaan. Kun kerran viimeisenä päivänä ihmiskunnan maallisen elämän näytelmä esitetään, silloin havaitsevat Jumalan viholliset kauhulla, mutta valitut riemulla, ettei mitään ole tapahtunut ilman Jumalan tahtoa. Kaiken, hyvän ja pahan, on täytynyt palvella häntä, mikä on johtanut ihanaan ja autuaaseen tulokseen.

Miten turvattuna saakaan uskova kristitty olla. Tapahtuupa mitä tahansa hänen tahtonsa mukaan tai

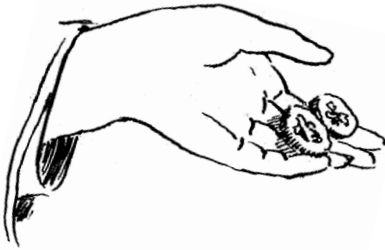
sitä vastaan, hän tietää sen tapahtuvan Jumalan hyvän, armollisen tahdon mukaan. Sattuupa hänelle onni tai onnettomuus, hän tietää tapahtuvan sen, minkä Jumala on päättänyt hänelle tapahtuvan. Vaikka hänellä olisi monia kavaliala mahtavia vihollisia, mikään niistä ei voi ilman Jumalan sallimusta liikuttaa häntä hiuskarvaakaan. Vaikka ihmiset veisivät häneltä kaiken, omaisuuden, kunnian ja ilon, tämän kaiken on ottanut häneltä Jumala ihmisten kautta, Hän ei voi tarkoittaa sillä pahaa. Vaikka tulevaisuus näyttäisi hänestä pimeältä, synkäl-

tä, uhkaavalta ja vaaralliselta, hän tietää, että hänelle ei tapahdu mitään, mitä Jumala ei ole armossaan suunnitellut.

Herra Jeesus, Sinun tahtosi tapahtukoon minulle elämässä ja kuolemassa. Älä anna minun joutua tuhoon, vaan säilytä minut hoivassasi. Anna minulle kärsivällisyyttä ja lisää minulle uskoa. Amen.

C. F. W. Walther – Kotihartaus

Palkka ja lahja

*Sillä synnin palkka on kuolema,
mutta Jumalan armolahja on
iankaikkinen elämä Kristuksessa
Jeesuksessa, meidän Herrassamme.*

(Room. 6:23)

Palkka ja lahja, elämä ja kuolema, ne ovat suuria vastakohtia. Palkka annetaan ansiosta, lahja ilmaiseksi. Kuolemaa kammotaan, sillä se on kaiken loppu. Elämän jatkumista tavoitellaan kaikin keinoin. Mutta apostoli ei puhu päivätyön palkasta eikä elinvuosien jatkamisesta. Hän puhuu palkasta, jota ei odoteta ja joka on ylen järkyttävä. Ja hän puhuu lahjasta, jonka suuruutta ja kalleutta ei kukaan voi arvostaa.

Palkka — synnin palkka

Tämä palkka aina maksetaan aikaan, eikä sitä koskaan ole alennettu. "Synti", sanoo apostoli, "on laittomuus." Jokainen rikkomus Jumalan lakia vastaan ajatuksin, tuntein, sanoin ja teoin on syntiä. Moni luulee, että synnin palkka on se tyydytys ja nautinto, minkä synnin harjoittaminen voi antaa turmeltuneelle luonnolle eli vanhalle ihmiselle. Synti esiintyy lupaavana, viehättävänä, haluttuna. Se lupaa nautintoa, etua, aarteita, valtaa. Rikastumisen himo ja ahneus esiintyy toimellisuuden ja säästäväisyyden

valhepuvussa. Anteeksiantamaton mieli, viha ja kosto esiintyvät oman arvon ja oikeuden tuntona. Riettaat himot ja teot selitetään olevan luonnollisten vaatimusten tyydytystä. Turhan kunnian ja kiitoksen tavoittelu, laiskuus, ylpeys, juopous, rivous, valhe, Jumalan sanan ylenkatsominen, kieryys, petos, armottomuus — sanalla sanoen, kaikki Jumalan käskyjen rikkominen näyttää luonnolliselle ihmiselle luonnolliselta. Hän elää synnissä ja kerskuu siitä. Hengellisesti hän on kuollut rikkomuksiin ja synteihin ja elää ilman Jumalaa ja ilman toivoa maailmassa.

On tapauksia, jolloin jonkun ihmisen käsissä tai joissain muissa ruumiinosissa ei ole tuntoa. Tällaisen ihmisen elämä on vaikeaa ja vaarallista, sillä hän saattaa loukata itseään vaikeasti eikä tunne mitään kipua. Kuinka vaarallinen onkaan sellaisen ihmisen tila, jonka omatunto on turtunut eikä tunne synnin tuottamia kuolinvammoja! Synnin palkka karttuu sitä nopeammin hänen tililleen, kun hänellä ei ole

syllisyyden tuntoa.

Synnin palkka on todella suuri: Paha omatunto ja paatumus, luke-mattomat ruumiin ja mielen vaivat, pelko, pimeys, tyhmyys, sokeus ja epätoivo. Nämä kaikki ovat sitä hengellistä kuolemaa, jonka synti tuo. Ja kun synnin orjalle tulee ruumiillinen kuolema, hän joutuu iankaikkisen kuoleman valtaan: Se on iäinen ero Jumalasta, iäinen itku ja häpeä, iäinen toivottomuus ja vaiva helvetin liekeissä. Tämä palkka maksetaan varmasti jokaiselle, joka elää ja kuolee ilman Jeesusta. *"Joka ei ole kuuliainen Pojalle, ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällensä."* (Joh. 3:36).

Lahja — armolahja

Tämä lahja, iankaikkinen elämä, on jotain niin suurta ja ihmeellistä, että kuolevaisten kielellä sitä ei voi kuvata eikä selittää. Se on elämää, johon kuoleman kosketus ei enää ulotu — ei mikään kipu eikä vaiva, ei mikään puute eikä vajavuus. Se on täydellinen elämä puhtaimmassa ilossa, pyhimmässä nautinnossa, taivaallisessa yltäkylläisyydessä, kaiken sen hyvän rikkaimmassa omistuksessa, mitä täällä ei osattu edes aavistaa. Valaistu mieli on saanut jumalallisen ymmärryksen, niin kuin Jeesus sanoo: *"Sinä päivänä te ette kysy minulta mitään."* Ruumiimme on kirkastettu taivaallista elämää varten, jossa silmä ja

korva ei enää tarvitse apukeinoja eikä matkustus kulkuneuvoja.

Tämä iankaikkinen elämä on mahdollista, kun yksi, jolla ei ollut yhtään syntiä, on ottanut kaikkien synnit ja kärsinyt kuoleman kaikkien edestä. Kun me vielä olimme heikot, sokeat, Jumalan viholliset, *"kuoli Kristus oikeaan aikaan jumalattomien edestä."* Hän maistoi kaikki kuoleman kivut ja kauhut, kun hänellä oli kaikki meidän syntimme.

Tämä iankaikkinen elämä, jonka Jeesus on meille hankkinut, on todella armolahja. Kun se on lahja, se annetaan vapaasti, ilmaiseksi. Kun se on armolahja, se annetaan keltvottomille, viheliäisille syntisille, joilla ei ollut hiukkaakaan edellytystä tällaisen lahjan saamiseen. Tämän lahjan, iankaikkisen elämän, omistus alkaa jo täällä ajassa. *"Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä."* Tämä omistava usko tulee evankeliumin kuulemisen kautta. Sen tähden Jeesus usein muistuttaa: *"Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon."*

Tämä lahja on tyyten *"Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme"*. Ensiksikin se on Kristuksen Jeesuksen hankkima hänen sijaikärsimisensä, kuolemansa ja ylösnousemisensä kautta. Toiseksi, se lahja on ainoastaan niitten aarteena, jotka uskovat ja tunnustavat Jeesuksen Herraksensa. Kun Kristus on meidän Herramme, me

olemme kaikessa hänelle kuuliaiset. Kaiken, mitä hän sanoo pyhissä kirjoituksissa — ja koko Raamattu on hänen sanansa — sen me uskomme, sitä me opetamme ja noudatamme elämässämme. Elämällemme on vain yksi tarkoitus: kunnioittaa Herraamme Jeesusta Kristusta, joka on meidät lunastanut ja voittanut omakseen ihmeellisen valtakunnan jäseniksi. Herrallemme Kristukselle eläminen on kovin puutteellista niin kauan kuin asumme turmeluksen ruumiissa. Mutta me kuitenkin elämme Ju-

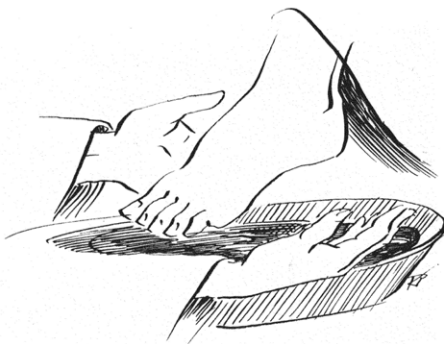
malan lapsina, kun hän on tehnyt meidät eläviksi, niin että me nyt jo olemme alkaneet elää sitä iankaikista elämää, joka on armolahja Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

Joka päivä me näemme palkanmaksua synnistä. Mutta armolahjaa me näemme ja nautimme vain uskon kautta. *"Sillä synnin palkka on kuolema, mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä."* Aamen.

G. A. Aho
– Tiedän Lunastajani elävän

Auttavatko teot taivaaseen?

Apostoli Paavali korostaa kirjeissään voimakkaasti, että pelastuksemme perustuu yksin siihen, mitä Kristus on tehnyt meidän edestämme. Hän sanoo mm. näin: *"Armasta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta – se on Jumalan lahja – ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi."* *"Te olette joutuneet pois Kristuksesta, te, jotka tahdotte lain kautta tulla vanhurskaiksi; te olette langenneet pois armosta."* *"Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo."* *"Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta ilman lain tekoja!"*

"Jumala osoittaa rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Kristus, kun me vielä olimme syntisiä, kuoli meidän edestämme." *"Jumala vanhurskauttaa jumalattoman."*

Moninaiset ovat ne kohdat, joissa apostoli Paavali sulkee pois meidän tekomme pelastuksen asiassa.

Raamattu on yhtenäinen. Jos Paavali sulkee pois teot, sulkevat toisetkin apostolit. Jotkut ihmiset kuitenkin horjuvat tässä asiassa, kun eivät ole ymmärtäneet oikein Jaakobin kirjeen sanoja. Jaakob sanoo: *"Te näette, että ihminen tulee vanhurskaaksi teoista eikä ainoastaan uskosta"* (Jaak. 2:24). Ristiriita näyttää hyvin selvältä ja kuitenkin ristiriitaa ei ole. Kuinka niin? Paavali puhuu siitä, miten meidän vanhurskautetaan Jumalan edessä eli miten me kelpaamme Jumalalle. Se tapahtuu armosta ilman tekoja. Jaakob puhuu siitä, miten me osoittaudumme vanhurskaiksi ihmisten edessä. Koska me emme voi nähdä uskoa, se tapahtuu uskon hedelmistä eli teoista. Kirjoittaahan Jaakob: *"Näytä sinä minulle uskosi ilman tekoja, niin minä teoistani näytän sinulle uskon."* On siis aivan selvästi kysymys vanhurskaaksi osoittautumisesta ihmisten edessä. Paavali ja Jaakob puhuvat siis eri asiasta, vaikka sanat ovatkin samankaltaisia. Paavali torjuu niitä, jotka omilla teoillaan yrittävät ansaita itselleen taivasta. Jaakob torjuu niitä, jotka luulottelevat omistavansa autuuden armosta ja uskovansa, vaikka heidän tekonsa ovat selviä epäuskon tekoja. Heille Jaakob korostaa: 'Sinun uskosi

on aivan kuollut. Todellinen usko synnyttää rakkautta. Ei pelastava usko ole pelkkää totena pitämistä, se on pelastuksen sanaan turvaamista. Ei kaikei kuollut, olematon usko pelasta.' Me pelastumme sellaisen uskon kautta, joka vaikuttaa tekoja, mutta emme sen tähden, että uskolla on tekoja. Pelastus on yksin armosta Kristuksen tähden.

Me tarvitsemme molempia saarnoja. Tarvitsemme armon evankeliumia. Lohdutuksen omalletunnon voimme saada vain siitä, että Kristus oli jo tehnyt kaikki meidän edestämme ja että pelastus on armosta uskon kautta ilman tekoja. Mutta tarvitsemme myös varoitusta. Meidän tulee koetella, olemmeko uskossa vai olemmeko ehkä luisuneet valvomattomuuteen. Tämä on Jaakobin kirjeen tarkoitus. Hän sanoo lopuksi: *"Veljeni, jos joku teistä eksyy totuudesta ja hänet joku palauttaa, niin tietäkää, että joka palauttaa syntisen hänen eksymyksensä tieltä, se pelastaa hänen sielunsa kuolemasta ja peittää syntien paljouden"* (Jaak. 5:19, 20).

Markku Särelä
– Sana on elämän lähde

Psalmi 8:

Ennustus Kristuksesta: Kristuksen ylistys, kärsimys, kirkkaus ja valtakunta

Annathan ensiksi kertoa, miten Amonet Raamatun selittäjät ovat tulkinneet tämän psalmin. Nyt seuraa heidän selityksiään.

Kaikkivaltias Jumala antaa näkyä kirkkautensa maan päällä ja myös taivaassa. Hänen pahat vihollisensa eivät halua sitä tunnustaa. Sitä vastoin Jumala on pystyttänyt itselleen voiman pienten lasten ja imeväisten suusta — Israelissa imetettiin kolme vuotta. He ylistävät rakasta Jumalaa. Kun katselee taivasta, kuuta ja tähtiä, Jumalan käden töitä, mikä on ihminen, että Jumala häntä muistaa? Jumala on tehnyt ihmisen vain hieman itseään ja enkeleitä alemmaksi. Jumala on seppelöinyt ihmisen kunnialla ja kirkkaudella ja asettanut hänet kaikkien tekojensa herraksi ja pannut kaiken hänen jalkojensa alle, myös kaikki lampaat ja härät, villieläimet ja linnut sekä kalat ja kaiken, mitä meressä on. Miten ihana Jumala onkaan kaikessa maassa! — Näin selittävät hyvin monet eksegeetit ja saarnaajat kahdeksatta psalmia. (Mutta väärin!)

Pyhä Henki, joka on inspiroinut

kahdeksannen psalmin Daavidille esilaulettavaksi sointuvan musiikin tahdissa, sanoo Uuden testamentin kirjoituksissa siitä aivan toisin, kuten kohta tulet näkemään. Älä siis usko, mitä oppineet teologit ja saarnaajat sanovat Raamatusta, jos se ei täsmää Raamatun kanssa. Sinun tulee nähdä, kuinka Pyhä Henki selittää 8. psalmin.

HERRA, Herramme, kuinka majesteettillinen onkaan nimesi kaikessa maassa, sinun nimesi, joka olet asettanut valtasuuruutesi taivaitten ylitse. Lasten ja imeväisten suusta sinä perustit voiman vastustajiesi tähden, että kukistaisit viholhollisen ja kostonhimoisen. Kun katselen taivastasi, sormiesi tekoa, kuuta ja tähtiä, jotka olet luonut... (Ps. 8:2–4).

Kun Herra Jeesus oli tempelissä maanantaina ennen kärsimystään ja kuolemaansa ja teki monia ihmeitä, huusivat lapset tempelissä: ”*Hoosianna Daavidin Pojalle*”. Mutta kun hänen vihamiehensä ja tulevat murhaajansa, ylipapit ja kirjanoppineet, tämän näkivät ja kuulivat, he närkästyivät

ja sanoivat hänelle: ”Kuuletko, mitä nämä sanovat?” Jeesus sanoi heille: ”Kuulen, Ettekö ole koskaan lukeneet: *’Lasten ja imeväisten suusta olet valmistanut itsellesi kiitoksen?’*” (Matt. 21:15–17). Kuka nyt on Herra, meidän Valtiaamme, jonka nimi on ihana kaikissa maissa, jonka kunnia ulottuu myös taivasiin? Kuka on se, joka on asettanut voiman pienten lasten ja imeväisten suusta vihollistensa tähden vaiantaakseen vihamiehen-sä? Hän on **Herra Jeesus Kristus**. Eikö hän kohdisti tämän psalmin sanoja itseensä? Etkö tätä näe? Luuletko hänen tällä pilkkaavan, niin kuin kirjanoppineet luulivat, että hän pilkkasi ottamalla vastaan lasten kiitoksen. Ei niin, vaan tämä oli hänestä ennustettu ylistys. Jumalattomat ovat hänen vihamiehiään. Tänäänkin jumalattomat haluaisivat tappaa hänet, jos vain voisivat. Jumalattomat hylkäävät hänen nimensä ja pilkkaavat sitä. Mutta silti Herran Jeesuksen nimi on ihana ja ylistetty taivaassa ja maan päällä. Mahtavana kaikuu hänen ylistyksensä kristittyjen suusta ja meiltä salassa olevista kastettujen imeväisten sydämistä Pyhässä Hengessä, joka on heille annettu. Eikö jo Johannes Kastaja ylistänyt häntä, kun hän oli vielä äidinkohdussa? (Luuk. 1:44). Jeesus Kristus on kaikkivaltias Herra ja Valtias. Ja Kristitty tietää sen. Ja niin tapahtuu, että hän öisin katsoessaan

taivaalle, sanoo: ”*Sinun sormiesi tekoa!*” Katsoessaan kuuta ja tähtiä hän sanoo: Ne sinä olet valmistanut ja sinne asettanut! Oi, Jeesus Kristus, sinä Isän iankaikkinen Poika, sinä suuri ihana Jumala! (Joh. 1:1; 3:14; 1 Joh. 1:1–2; Kol. 1:16–17; Hepr. 1:2–3; Kol. 2:9; 1 Joh. 5:20).

Tämä on ennustus Kristuksen ylistyksestä.

Mikä on ihminen, että häntä muistat, tai Ihmisen Poika, että pidät hänestä huolen? Kuitenkin sinä, Jumala, hylkäävät hänet vähäksii aikaa, mutta seppelöit hänet kunnialla ja kirkkaudella. (Ps. 8:5–6).

Hepr. 2:6–10:ssä luemme: ”*Vaan joku on jossakin todistanut sanoen: ’Mikä on ihminen, että häntä muistat, tai Ihmisen Poika, että pidät hänestä huolen? Sinä teit hänet vähäksi aikaa enkeleitä halvemmaksi, kirkkaudella ja kunnialla sinä hänet seppelöit, ja asetit hänet hallitsemaan kättesi tekoja, asetit kaiken hänen jalkojensa alle.’ Sillä, asettaessaan kaiken hänen valtansa alle, hän ei jättänyt mitään hänen alleen alistamatta. Mutta nyt emme vielä näe kaikkea hänen valtansa alle asetettuna. Mutta hänet, joka vähäksi aikaa oli tehty enkeleitä halvemmaksi, Jeesuksen, me näemme hänen kuolemansa kärsimyksen tähden kirkkaudella ja kunnialla seppelöitynä, että hän Jumalan armosta olisi kaikkien edestä maistanut kuoleman. Sillä hänen, jonka tähden*

kaikki on ja jonka kautta kaikki on, sopi, saattaessaan paljon lapsia kirkkauteen, kärsimysten kautta tehdä heidän pelastuksensa päämies täydelliseksi.”

Jeesus Kristus on se ihminen, jonka Jumala muistaa, ja se Ihmisen Poika, josta Jumala pitää huolen. Jeesus Kristus tehtiin vähäksi ajaksi enkeleitä halvemmaksi (Hepr. 2:7, 9) ja oli Jumalan hylkäämä (Matt. 27:46). Tämä on Kristuksen kärsimystä (Fil. 2:6–8). Sitten Jeesus Kristus seppelöitiin kunnialla, kirkkaudella ja ylistyksellä. Hän meni kirkkauteensa, kun hän nousi kuolleista kolmantena päivänä. (Luuk. 24:26, 46), Tämä on Kristuksen kirkkautta. (Fil. 2:9–11).

Tämä on ennustus Kristuksen kärsimyksestä ja kirkkaudesta.

Sinä panet hänet hallitsemaan kättesi tekoja, asetat kaikki hänen

jalkojensa alle: lampaat ja karjan, ne kaikki, niin myös aron eläimet, taivaan linnut ja meren kalat ja kaiken, mikä kulkee meren polkuja. (Ps. 8:7–9).

Näimme jo Heprealaiskirjeen kohdasta, että tässä tarkoitetaan Jeesusta Kristusta. Tämän sanoo myös apostoli Paavali Pyhässä Hengessä. (1 Kor. 15:27; Ef. 1:32). Jeesus Kristus on kaiken valtiias. Hänen valtakuntansa ulottuu yli kaiken, kaikki on hänelle alamaisista. Kaikki on hänen jalkojensa alla. Hän on sinun Vapahtajasi, joka kuoli edestäsi. Miten iloinen, miten luottavainen, miten varma autuudestasi saatkaan olla, sinä uskova kristitty!

Tämä on ennustus Kristuksen valtakunnasta.

HERRA, meidän Herramme, kuinka korkea onkaan nimesi kaikessa maassa! (Ps. 8:10)

*Tri Carl Manthey-Zorn
– Psalmi 1–42*

Ylistä Jumalaa hänen monista siunauksistaan

Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä. Hän on suuren laupeutensa mukaan uudestisyntyttänyt meidät elävään toivoon Jeesuksen Kristuksen kuolleistousemisen kautta, turmeltumattomaan, saastumattomaan ja katoamattomaan perintöön. Se on taivaissa säilytettynä teitä varten, jotka Jumalan voimasta uskon kautta varjellutte pelastukseen, joka on valmiina ilmoitettavaksi viimeisenä aikana. Siitä [te] riemuitsette, vaikka nyt, jos se on tarpeen, kärsittekin vähän aikaa murhetta monenlaisissa kiusauksissa, että teidän uskonne koetuksenkestävyys havaittaisiin paljoo kallisarvoisemmaksi kuin katoava kulta, joka kuitenkin tulella koetellaan, ja koituisi kiitokseksi, ylistykseksi ja kunniaksi Jeesuksen Kristuksen ilmestyessä. Häntä [te] rakastatte, vaikka ette ole häntä nähneet, häneen [te] uskotte, vaikka ette häntä nyt näe, ja riemuitsette sanomattomalla ja kirkastuneella ilolla, sillä [te] saavutatte uskonne päämäärän, sielujen pelastuksen.

(1 Piet. 1-9)

Apostoli tiesi, että ne, joille hän kirjoitti, tarvitsivat rohkaisemista. Mutta ei ole parempaa tapaa rohkaista masentuneita kristittyjä kuin ylistämällä häntä, jonka hyvydestä ja armosta olemme hänelle velkaa niin suunnattomasti: "Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka on suuren laupeutensa mukaan uudestisyntyttänyt meidät elävään toivoon Jeesuksen Kristuksen kuolleistousemisen kautta." Apostoli antaa kaiken kiitoksen, kaiken ylistyksen Jumalalle, koska hän on pelastuksemme aikaansaaja ja loppuunsaattaja eikä pidätä itselleen mitään omille ansioilleen tai teoilleen. Meillä kristityillä on syymme Jumalan ylistämiseen kaikesta sydämestämme ja mielestämme, koska hän on Herramme Jeesuksen Kristuksen Isä. Herramme Jeesus on Vapahtajamme, veljemme, ja sen tähden Jumala hänen Jumalanaan on myös meidän Jumalamme ja hänen Isänään on myös meidän Isämme. Tämän apostoli selittää sanomalla, että Jumala on uudestisyntyttänyt meidät, että hän on tehnyt meistä hengellisiä lapsiaan, ja jälleen, ei mistään meidän ansiostamme tai arvollisuudesta meissä, vaan yksinkertaisesti hänen suuresta, ylitsevuotavasta armostaan, rakautensa runsaudesta Jeesuksessa Kristuksessa. Tuloksena sitten tästä synnyttämisestä on määrä olla, että

meitä varten on olemassa ja että me omistamme elävän toivon, toivon, jolla on terve perustus, toivo, joka on varma toteutuakseen. Koko uudestisyntymisen elämä on toivon elämää, joka katsoo eteenpäin tuleviin kallisarvoisiin lahjoihin. Uskoon luonnollisesti yhdistyy tulevaisuuden toivo, täydellinen pelastus iankaikkisuudessa, sovitetulle syntiselle itse taivaan ollessa avoinna.

Tämä elävä, tämä vahva toivo on sydämissämme Kristuksen kuolleista nousemisen kautta. Sillä tämä tosiasia on antanut meille vakuuden toivomme varmasta täyttymisestä. Kristus, joka on noussut kuolleista ja joka on astunut kirkkauden tilaansa, on varmasti täyttävä lupauksensa ja tuova meidät varmasti elämään kirkkaudessa. Tämän lahjan arvon ja kunnian mukaista on herättää apostoli todella puhkeamaan ylevään ylistykseen: *"turmeltumattomaan, saastumattomaan ja katoamattomaan perintöön. Se on taivaassa säilytettyä teitä varten"*. Tämä on Jumalan uudestisyntymättömyyden tavoite. Tämän hän haluaa antaa ja julistaa meille. Taivas ja koko sen kunnia on perintömme, sillä me olemme Jumalan lapsia ja Kristuksen kanssaperillisiä. Taivaallinen perintö on katoamaton. Se ei pettä eikä hävitä. Se ei voi turmeltua. Se ei menetä kauneuttaan eikä arvoaan. Maallinen omaisuus loppuu ja sitä kohtaa turmeltuminen, mutta taivaalliset aarteet eivät ole

sen luonteisia, että ne rapistuisivat.

Tämä perintö ei maadu eikä turmellu. Maalliset aarteet maatuvat ja turmeltuvat, vioittuvat, niitä rikotaan epäoikeudenmukaisuuden, ahneuden, rahanhimon ja synnin tähden. Mutta pelastus, jonka Kristus ansaitsi meille, on puhdas, jota mikään synty ei ole tahrinut. Se on pyhien perintö pyhässä valkeudessa, joka säteilee Jumalan valtaistuimelta. Maallinen onnellisuus, ajallinen onni ja kunnia on kuin kedon kukka, joka nousee nopeasti ja puhkeaa kukkaan pian, mutta yhtä nopeasti menettää kauneutensa ja lakastuu pois. Taivaallinen perintö on kuihtumaton. Se pysyy edessämme ikuisessa, muuttumattomassa kauneudessa. Ensimmäinen, sanoin kuvaamaton autuuden tila, joka tarttuu sydämiimme astuessamme taivaan kartanoihin, ei koskaan vähene eikä koskaan kylmene. Tämä perintö on talletettu meille taivaaseen. Ei ole mitenkään mahdollista, että menettäisimme sen, koska Jumalan lupaus pitää siitä kiinni meille varattuna ja koska usko vakuuttaa, soveltaa ja julistaa sen meille. Ja ettei joku epäroiden viittaisi mahdollisuuteen heikentyä uskossa ja menettää toivonsa, mikä todellakin on aina läsnä niiden monien kiusasten takia, joita meillä on, apostoli lisää: *"Jumalan voimasta uskon kautta varjellutte pelastukseen, joka on valmiina ilmoitettavaksi viimeisenä aikana."* Kristityt ovat kuin rakennus tai linnoitus, jota saatana

piirittää monenlaisilla kiusauksilla. Mutta heitä varjelee ja suojelee Jumalan kaikkivaltias voima. Tämä ei ilmene absoluuttisessa majesteettiudessa, vaan uskon kautta, joka on käsi, joka omistaa pelastuksen ja tarrautuu ikuisen armon varmuuteen. Näin toteutuu uskovien pysyminen pelastuksen omistamisessa, nimittäin siinä pelastuksessa, joka määrättiin uskoille ennen ajan alkua siinä tarkoituksessa, että se voitaisiin ilmoittaa ja tehdä tunnetuksi viimeisenä aikana, maailman loppussa. Tarkkaa aikaa tekijä ei tiedä, eikä se tosiasia, ettei hän sitä tiedä, millään tapaa vaikuta haitallisesti hänen uskoonsa. Hänelle riittää se tosiasia, kuten sen tulisi riittää jokaiselle uskovalle, että Jumala vartioi ja että hänen sielunsa pelastuksesta huolehtii hyvin hänen taivaallinen Isänsä. Luopumus on tosiaan yksin ihmisen syytä, mutta sen vastakohhta, syy uskon kestävyYTEEN ei ole millään tavalla parempi ihmisen suhtautuminen tai asennoituminen, vaan se on yksinomaan Jumalan työtä. Miten ihmeellinen lohdutus, kun uskon heikkous ja epäily pyrkivät hyökkäämään sydämemme kimppuun!

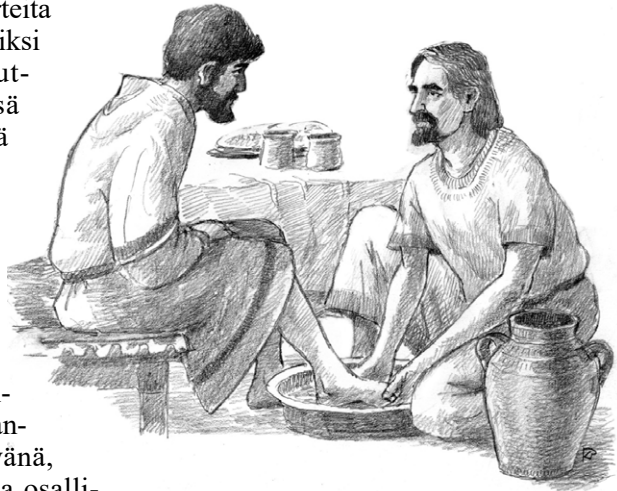
Tämä saa apostolin kirjoittamaan: *"Siitä [te] riemuitsette, vaikka nyt, jos se on tarpeen, kärsittekin vähän aikaa murhetta monenlaisissa kiusauksissa."* Tämä on uskovien sydämen oikea asenne. Se on täynnä iloa, ylevää mieltä, riemua jopa täällä ajassa toteutuakseen täydellisenä

sanoin kuvaamattomassa onnessa halki iäisyiden.

Uskovilla on jo nyt vakuutus siitä, että he ovat valittuja matkatovereita ja että Jumala säilyttää heille iankaikkisen ilon ja pelastuksen. Sen vuoksi tähän odotukseen ei vaikuta se tosiasia, että uskovat ovat täällä ohimenevän hetken annetut alttiiksi ulkonaiselle murheelle siitä syystä, että heillä on monenlaisia koettelemuksia. Heidän elämänsä voi antaa sen vaikutelman, kuin heillä ei olisi muuta kuin masentavia kokemuksia ja ettei heillä olisi koskaan iloa. Mutta se, miltä asiat näyttävät, on tässä hyvin petollista. Apostoli näet jatkaa: *"...että teidän uskonne koetuksenkestävyys havaitaisiin paljoa kallisarvoisemmaksi kuin katoava kulta, joka kuitenkin tulella koetellaan, ja koituisi kiihtokseksi, ylistykseksi ja kunniaksi Jeesuksen Kristuksen ilmestyessä."* Nuo todelliset koettelemukset, joiden läpi kristityn täytyy kulkea, eivät ole pohjimmiltaan murheen syynä hänelle, koska ne koituvat hänelle parhaaksi. Sillä jos hänen uskonsa kestää sitä kohtaavan koetuksen, se osoittautuu kallisarvoisemmaksi ja arvokkaammaksi kuin katoava kulta, jonka laatu samoin koetellaan tulella aivan samoin, kuin usko koetellaan koettelemuksissa. Ja tuloksena, jos uskova läpäisee koetuksen oikein, on, että se koituu Jumalalle ylistykseksi, kiihtokseksi ja kunniaksi. Kärsimyksen tulikokeessa emme ainoastaan totea

kaikkia maallisia aarteita turhiksi ja katoavaisiksi ja omaa avuttomuuttamme hengellisissä asioissa, vaan meitä valmistetaan myös siihen, kun Jumala lopullisesti tunnustaa uskomme, sen kruunaa ja kirkastaa iankaikkisen pelastuksen riemussa. Kun Kristuksen kunnia lopullisesti ilmaantuu viimeisenä päivänä, hän suo meidän tulla osalliseksi rajattomasta armostaan ja tästä kirkkaudesta ja elää ja viettää riemujuhlaa kanssaan halki iäisyyden.

Apostoli kuvaa tätä onnea seuraavasti: *"Häntä [te] rakastatte, vaikka ette ole häntä nähneet, häneen [te] uskotte, vaikka ette häntä nyt näe, ja riemuitsette sanomattomalla ja kirkastuneella ilolla, sillä [te] saavutatte uskonne päämäärän, sielujen pelastuksen."* Lukijat, kuten omankin aikamme kristityt eivät olleet nähneet Kristusta lihassa, eivät olleet hänen ihmetekojensa todistajina eivätkä kuulleet hänen ihania vertauksiaan ja puheitaan. Ja kuitenkin heidän rakkautensa kasvaen uskosta evankeliumin sanomaan oli juurtunut ja saanut vahvan perustuksen. Jopa nyt heidän odottaessaan Kristuksen tuloa tuomiolle heidän uskonsa häneen on horjumaton, vaikka he eivät häntä näe. Ja heidän uskonsa myötä heidän ilonsa, onnensa ja riemunsa pelastuksesta ja

lopullisesta vapautumisesta jatkuu. Näin uskovien ilo johtaa heidät sen tulevaan huipentumiseen, kun heidän nauttiessaan taivaallista kunnia se ylittää kaiken inhimillisen puhekyvyn, kaikkein hehkuvimman kuvauksen, mitä ihmiskielellä voisi kertoa ylittäen jopa uskaliaimmatkin arvelut kunniasta, joita ihmiset ovat milloinkaan voineet tuoda esiin. Tämän uskovat saavuttavat ja tuovat sen esiin uskonsa palkintona, loppuna ja päämääränä. He siirtyvät uskomisesta omistamiseen. Heillä tulee olemaan ikuisesti sielujensa pelastus. Niinpä vanhurskauttava usko on myös pelastavaa uskoa. Omistaen evankeliumin lupaukset se vapauttaa tästä maanpäällisen elämän kurjuudesta ja kärsimyksistä ja sinetöi lopulta meille tämän vapautuksen, maailman ilman loppua.

Tri Paul E. Kretzmann
– Ote teoksesta 'Pietarin kirjeet'

VIRSI N:O 38

*Jeesus, salli nimes sun Olla tunnussananamme.
Kautta vuoden aljetun Olkoon nimes lippunamme,
Uskovilla kaikilla, Herran liittolaisilla.*

*Pyhä nimi Jeesuksen Soikoon seurakunnissamme,
Armosana taivainen Kaikukohon kirkoissamme.
Kaikkia se hyvyteen Johtakoon ja pyhyteen.*

*Jeesus, kalliin veresi Anna olla aarteenamme,
Että lunastuksesi Uskossa me omistamme.*

Suo niin vuosi vuodelta Meidän kasvaa armossa.

*Jeesus, anna nimehes Meidän tehdä kaikki työmme.
Jeesus, siunauksehes Kätke päivämme ja yömme.
Kirkasta sun sanasi Meille tiemme oppaaksi.*

*Nimelles nyt kiitoksen Tuomme vaivain maailmassa,
Jälkeen aikain vaihteitten Kerran taivaan kunniassa.
Jeesus, Jeesus, nimesi Ylistetty iäti!*

VK - 38

Benjamin Schmolck (saks.), 1672-1737

Käytkö kirkossa?

Kirkossa käyminen on keskustelun aiheena arka asia. Ihmiset yleensä näet ovat sitä mieltä, että se on jokaisen oma asia ja ettei kenelläkään ole oikeutta puuttua toisten kirkossakäymiseen. Jos keskustelu tästä aiheesta kuitenkin syntyy, melkein pä aina kiivastuneina puhutaan tähän tapaan: *«Ei kirkossa käyminen ketään pelasta. Ne, jotka käyvät kirkossa joka sunnuntai eivät ole yhtään sen pyhempiä kuin minäkään. Sunnuntaiamu on ainut aamu, jolloin voin nukkua vähän pitempään, täytyyhän minun saada lepoa. Kävisin kirkossa, mutta ne, jotka siellä käyvät, ovat niin epäystävällisiä ja ulkokullattuja. He katsoisivat minua niin pitkään, jos menisin sinne, etten viitsi mennä.»*

On tietysti turhaa puhua kirkossakäymisen tarpeellisuudesta maailman lapsille. Puhe kirkossakäymisestä on väärä lähtökohta. Ensin täytyy syntyä tarve käydä sanankuulossa. Ensin siis on puhuttava synnistä ja sen seurauksista, sitten Vapahtajastamme, joka hankki pelastuksen kaikille ja joka tarjoaa tämän pelastuksen syntiselle Sanansa kautta.

Mutta maailman lapset eivät ole ainoat, jotka laiminlyövät kirkossakäymisen. On paljon niitä, jotka haluavat olla kristityitä ja kantaa kristityn nimeä, mutta eivät käy säännöllisesti sanankuulossa, vaikka heillä olisi siihen mahdollisuus. Jotkut eivät käy ollenkaan. Ja hekin selittäessään poissaolemistaan käyttävät samoja

yllämainittuja puolustuksia. Heille on sanottava, mitä Jumala Sanassaan sanoo paikallisesta seurakunnasta ja sanankuulossa käymisestä.

Ensinnäkin heille on osoitettava, että kirkossakäyminen ei ole yksinomaan jokaisen oma asia, johon ei muilla ole lupa puuttua. Heprealaiskirjeen kirjoittaja sanoo: *«Älkäämme jättäkö omaa seurakunnan kokoustamme, niin kuin muutamien on tapana, vaan kehottakaamme toisiamme sitä enemmän, kuin enemmän näette tuon päivän lähestyvän.»* (Hebr. 10:25) Tämän Raamatun kohdan mukaan kehottaminen kirkossakäymiseen kuuluu jokaiselle Jumalan lapselle. Jos kristitty kiukustuu, kun häntä kehoitetaan, syy ei ole niissä, jotka kehottavat, vaan hänessä, joka ei ota sitä kuullaksensa.

”Kirkossakäyminen ei ketään pelasta.” Aivan niin. Ei kirkossa käyminen sinänsä ketään pelasta. Usko Jeesukseen yksin pelastaa. Mutta on myös totta, että oikean paikallisen seurakunnan tietoinen ja tahallinen hylkääminen kadottaa. Ei voida tietoisesti tehdä syntiä omaatuntoa vastaan ja säilyä uskossa. Jotkut sanovat, että he voivat yhtä hyvin uskoa kotona ollessaankin.

Samalla tietoisina siitä, mitä Raamattu opettaa paikallisesta seurakunnasta ja sanankuulossa käymisestä, he eivät tule seurakuntansa tilaisuuksiin, vaikka heillä olisi mahdollisuus tulla. He lohduttavat itseään väärellä tavalla. Ei Kristusta voida erottaa oikeasta paikallisesta seurakunnasta. Se on Hänen perustamansa. Jos me emme sitä tarvitsisi, ei Hän olisi sitä perustanut. Joka kerta, kun olemme poissa seurakuntamme tilaisuudesta ilman pätevää syytä, teemme syntiä. Rikomme kolmannen käskyn.

Päteviä syitä poissa olemiseen on kyllä olemassa, kuten esimerkiksi sairaus, pitkät matkat, välttämätön työ jne. Mutta jokainen ajattelevainen kyllä tietää, ettei tarve saada nukkua pitempään sunnuntaisin ole mikään pätevä syy. Tulee mieleen eräs tapaus, josta eräs pastori kerran kertoi. Pastori oli mennyt seurakuntalaisen luo tiedustelemaan, miksi häntä ei ollut näkynyt kirkossa. Seurakuntalainen oli vastannut: *"Sunnuntai on ainoa päivä, jolloin voimme nukkua vähän pidempään."* Pastori oli vastannut: *"Nukkukaa rauhassa."* Ja oli lähtenyt pois. Tämä pastorin sana oli niin järkyttänyt asianomaista seurakuntalaista, että oli sen jälkeen säännöllisesti tullut sanankuuloon.

Ei myöskään se, että muut kirkossa kävijät ovat niin epäystävällisiä tai ulkokullattuja ja katsovat minua niin pitkään, jos joskus menen kirkkoon, ole pätevä syy poissaolemiseen. Ei tilanne parannu, jos jään pois. Minun tulee saapua tilaisuuksiin ja olla esimerkkinä muille ystävällisyydessä ja vilpittömyydessä. Ja jos tulen muutama kerran, ei minuun enää tuijoteta.

Ei myöskään tuomiopäivänä ole apua siitä, että sanomme Tuomarille: *"Ollisin tullut sanankuuloon, mutta nuo muut olivat sellaisia ja sellaisia jne."*

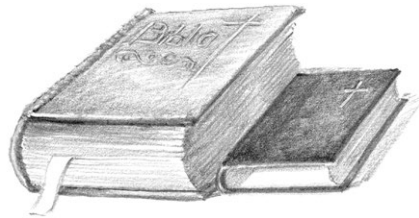
Kun uskova ihminen jää pois oikean paikallisen seurakunnan tilaisuuksista ilman syytä, johtuu tämä hänessä olevasta vanhasta ihmisestä, joka ei siedä Jumalan Sanaa ja Jumalan seurakuntaa. Tämän jokaisen Jumalan lapsen tulee tajuta ja tunnustaa, jos hän tahtoo säilyttää puhtaan omantunnon ja säilyä taivaan tiellä. Jos jatkuvasti puolustamme itseämme, kun jääme pois kirkosta ilman todellista syytä, pian käy niin, että me todella uskomme, ettemme millään voineet tulla. Silloin on vanha ihminen saanut meissä voiton. Me *"nukumme rauhassa"*.

Ystävä, Sinä, joka tahdot pelastua ja olla kerran valkoisiin vaatteisiin puettujen joukossa Karitsan edessä, älä hylkää seurakuntaasi. Olemme syntisiä. Vihollisemme ahkerasti toimivat ympärillämme etsien meitä, että voisivat meidät niellä. Emme voi vastustaa heitä omin voimin. Vapah-tajamme on perustanut paikallisen seurakunnan meitä varten, että mekin voisimme pysyä apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa. Näin hän tahtoo meitä vahvistaa uskossamme ja antaa meille sitä voimaa, mitä tarvitsemme, että voimme vaeltaa Hänen tahtonsa mukaan. Miten voimme jäädä pois seurakuntamme tilaisuuksista, kun Hän itse kutsuu meitä saapumaan niihin ja lupaa niiden kautta antaa meille taivaallisia lahjoja?

*pastori Rupert Efraimson
– Herrani elää!*

PYHÄSTÄ RAAMATUSTA

1. Opetamme, että Pyhä Raamattu on erilainen kuin kaikki muut maailman kirjat, sillä se on Jumalan sana. Raamattu on Jumalan sana, koska Jumalan pyhät ihmiset kirjoittivat vain sen, mitä Pyhä Henki antoi heille.

2 Tim. 3:16: *Koko Raamattu on Jumalan Hengen vaikutuksesta syntynyt ja hyödyllinen opetukseksi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi vanhurskaudessa,*

2 Piet. 1:21: *sillä mitään profetiaa ei ole koskaan tuotu esiin ihmisen tahdosta, vaan Pyhän Hengen johtamina ihmiset ovat puhuneet sen, minkä saivat Jumalalta.*

Opetamme myös, ettei Raamatun sanainnoitus (sanainspiraatio)¹ ole ns. *"teologinen päätelmä"*², vaan suorat raamatunkohdat opettavat sitä.

2 Tim. 3:16 (katso yllä).

Joh. 10:35: *... eikä Raamattu voi raueta tyhjiin –*

Room. 3:2: *... heille on uskottu Jumalan sanat.*

1 Kor. 2:13: *Sitä myös puhumme, emme inhimillisen viisauden opettamilla sanoilla, vaan Pyhän Hengen opettamilla, selittäen hengelliset hengellisesti.*

Koska Pyhä Raamattu on Jumalan sana, niin on sanomattakin selvää, ettei siinä ole virheitä eikä ristiriitoja, vaan se on kaikilta osiltaan ja joka sanaltaan, myös historiallisia, maantieteellisiä ja muita ajallisia asioita käsitteleviltä kohdiltaan pettämätöntä totuutta.

Joh. 10:35: *...eikä Raamattu voi raueta tyhjiin –*

1) Sanainnoituksella eli sanainspiraatiolla tarkoitetaan sitä, että Raamatun kirjoittajille ei annettu vain asioita, joista heidän piti kertoa, vaan myös sanat. Katso F. Pieper, *Dogmatiikka* s. 74 s.

2) Teologisella päätelmällä tarkoitetaan asiaa, joka ei suoraan sisälly johonkin Raamatun lausumaan, vaan joka on lukijan oma johtopäätös.

2. Lisäksi opetamme Pyhästä Raamatusta, että Jumala on antanut sen kristilliselle kirkolle uskon perustaksi.

Ef. 2:20: ...olette..., apostolien ja profeettojen perustukselle rakennettuja, kulmakivenä itse Kristus Jeesus,

Siitä syystä Pyhä Raamattu on ainoa lähde, josta kaikki kristillisessä kirkossa julistettu oppi täytyy ammentaa. Sen tähden se on myös ainoa ohje ja ojennusnuora, jonka mukaan kaikkia opettajia ja oppeja on tutkittava ja arvosteltava. Kirkkomme tunnustuskirjojen mukaan opetamme myös, että ne selvät raamatunkohdat, joissa yksityiset opinkohdat esiintyvät, ovat se *"uskon sääntö"* (analogia fidei), jonka mukaan Pyhää Raamattua on ymmärrettävä.

Luterilaiset tunnustuskirjat: *"Esikuvia täytyy kuitenkin selittää varman säännön, toisin sanoen luotettavan ja selvän Raamatun mukaan eikä tämän säännön eli Raamatun vastaisesti."* (Augsburgin tunn. puolustus, Koskenniemen suom. s. 235 § 60).

"Uskon sääntö" ei ole ihmisten keksimä ns. *"Raamatun kokonaisuuskemys"* (Ganzes der Schrift).

3. Hylkäämme aikamme kirkossa tieteen nimissä laajalle levinneen opin, ettei Pyhä Raamattu olisi joka kohdaltaan Jumalan sana, vaan osaksi Jumalan sanaa ja osaksi ihmisanaa, ja että se siitä syystä sisältäisi tai ainakin voisi sisältää erheitä. Hylkäämme tämän harhan kauheana ja Jumalaa pilkkaavana. Se näet sotii suoraan Kristusta ja hänen pyhiä apostoleitansa vastaan, asettaa ihmiset Jumalan sanan tuomareiksi ja kumoaa sen perustuksen, jolla kristillinen kirkko ja sen usko seisoo.

Tumma leninki

Liisa yritti pukea päälleen uutta, tummaa leninkiä. Häntä itketti. Kohta pitäisi lähteä mummin hautajaisiin. Liisa ei ollut koskaan aikaisemmin ollut hautajaisissa. Mummi oli ollut hänelle rakas ja tärkeä. Mummin kanssa he leipoivat aina yhdessä jotakin hyvää. Nyt sitä ei enää koskaan saisi tehdä. Liisa näki, että äitikin oli itkenyt.

"Minä en halua pukea tätä mekkoa", aloitti Liisa, "enkä halua lähteä mihinkään hautajaisiin-kaan." Äiti huomasi Liisan mur-

heen ja tuli hänen luokseen. *"Miksi Jumala ei parantanut mummia",* jatkoi Liisa.

Rakas Liisa, ihmisen syntymä ja kuolema ovat molemmat vain Jumalan kädessä. Hän tietää kaikki meidän elinpäivämme jo ennen kuin olemme syntyneetkään. Jumala on kaikkietävä. Hän on paljon, paljon viisaampi kuin me ymmärrämme. Joskus me iloitsemme, kun huomaamme, että Jumala on ohjannut jonkun asian meille parhain päin. Joskus taas ihmisten

pitää vaan alistua Jumalan tahtoon ja luottaa siihen, että se oli kuitenkin meille parhaaksi, vaikka emme sitä heti ymmärräkään. Mummillä oli vaikea sairaus. Hän olisi joutunut kärsimään. Nyt Jumala lähetti enkelin hakemaan mummin taivaankotiin. Siellä mummillä on ihana olla. Siellä ei ole mitään vaivaa eikä riitaa eikä puutetta. Mekin saamme elää siellä hänen kanssaan, kun on meidän vuoromme päästä sinne, kunhan vain säilymme uskossa Jeesukseen siihen päivään asti.

"Niin, mutta mummihan on siinä arkussa", jatkoi Liisa. Ei – mummin sielu on jo taivaassa. Arkussa on vain ruumis, joka siunataan ja kätketään hautaan odotamaan ruumiin ylösnousemista viimeisenä päivänä. *"Miten voit olla noin varma",* kysyi Liisa. Raamatussa luvataan, että usko (Jeesuksen sovitustyöhön) ainoastaan, niin sinä pelastut eli pääset taivaankotiin. Eihän me ihmiset nähdä toisten sydämeen, mutta kyllä mummi oli uskossa. Hänhän opetti sinullekin Raamatun kertomuksia ja puhui meille usein Jeesuksesta.

"Muuttuiko mummi nyt enkeliksi", jatkoi Liisa kyselyään. Ei – Jumala loi enkelit ja ihmiset. Mummin sielu on nyt taivaassa enkelien seurassa. *"Missä se taivas on?"* Sitä ei ole meille kerrottu. Eikä muutenkaan kovin paljon siitä, millaista siellä on. Me emme var-

maan sitä oikein ymmärtäisikään vielä. Sen tiedämme, että siellä ei ole itkuja, eikä mitään ikävää. Siellä laulamme enkelien kanssa ylistystä Jumalalle. *"Katseleeko mummi meitä sieltä taivaasta?"* Ei – Jumala katsoo ja näkee ja kuulee kaiken, mutta taivaaseen päässeet ihmiset eivät.

Muistatko Raamatusta Martan ja Jeesuksen keskustelun, kun Martan veli, Lasarus, oli kuollut. *"Martta sanoi Jeesukselle: 'Herra, jos sinä olisit ollut täällä, veljeni ei olisi kuollut. Mutta nytkin tiedän, että Jumala antaa sinulle kaiken, mitä Jumalalta anot.' Jeesus sanoi hänelle: 'Sinun veljesi on nouseva ylös.' Martta sanoi hänelle: 'Tiedän hänen nousevan ylösnousemuksessa, viimeisenä päivänä.' Jeesus sanoi hänelle: 'Minä olen ylösnousemus ja elämä. Se, joka uskoo minuun, elää, vaikka olisi kuollut, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko sen?' Martta vastasi: 'Uskon.'"* Näin mekin saamme uskoa.

"Eihän ne hautajaiset sitten niin ikävä tapahtuma olekaan", rupesti Liisa jo vähän piristymään. Niin, kyllähän me kaipaamme mummia. Mutta onhan meillä ihania muistoja yhteisistä ajoista. Voidaan vaikka leipoa jonakin päivänä niitä mummin hyviä pipareita yhdessä.

Eeva Voima

GILGAMESŠ — RUNOT VAI RAAMATTU

Niiniven kaivausten yhteydessä 1850 luvulla löydettiin savilaattoja, joihin oli kirjoitettu runoa Uruk-
in Gilgamesh sankarikuninkaasta. Gilgamesh runokokoelma heijastaa Raamatussa kerrottuja tapahtumia. Se on syntynyt kansan keskuudessa todennäköisesti 500 vuotta vedenpaisumuksen jälkeen. Oletetaan, että tarinan kokosi kirjoitettuun muotoon papistoon kuulunut Sinlequunninni.

Tarinan päähenkilönä on Uruk-
in kaupunkivaltion hallitsija, joka sai jumalilta erityisominaisuuksia. Paikalliset papit korottivat kuninkaansa jumalolennoksi viisautensa ja oikeamielisyytensä vuoksi. Henkilön urotöiden ja menneisyyden tapahtumien ympärille kootaan jo silloin osittain myytiksi muuttuneet tapahtumat, jotka Nooan perhe koki vedenpaisumuksen aikana.

Koska tuhoutuneen Niiniven rautaoista ei löytynyt kertomuksia Nooasta, on oletettu, että Raamatun Nooaa ja vedenpaisumusta koskevat tiedot olisivat kopioitu Gilgamesh-runoista.

Tutkimusten mukaan kertomus vedenpaisumuksesta ja kahdeksan ihmisen pelastumisesta arkin/aluksen

avulla on siirtynyt yli 250 kansan perinnetietona nykypäivään.

Raamatun antamat yksityiskoh-
taiset tiedot tapahtumista ennen vedenpaisumista sekä arkin valmistamiseen liittyvät mitat ja tiedot ovat niin tarkkoja, että ne eivät todennäköisesti siirtyneet Moosekselle muistitietoina vaan kirjallisina aineistoina. Raamatun viittaukset vedenpaisumukseen on kirjoitettu siten, että sekä Jeesus itse, että muut asiasta maininneet pitivät tapahtumia todellisina. Mm. Luuk. 17: 26, 27: *"Ja niin kuin kävi Nooan päivinä, niin käy myös Ihmisen Pojan päivinä: he söivät, joivat, naivat ja menivät miehelle, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin; ja vedenpaisumus tuli ja hukutti heidät kaikki."*

Mesopotamian alueella tehty eri alueita koskeneet tutkimukset ja niistä löydetty kirjallisessa muodossa olevat

*Gilgamešin taustalla on todellinen henkilö, joka oli Uruk-
in kaupunkia hallinnut sumerilainen kun-
ingas. Gilgameš oli Uruk-
in ensimmäisen dynastian viides hallitsija. Gilgameš teki suuren vaikutuksen aikalaisiinsa. Muutama vuosisata myöhemmin häntä jo palvottiin jumalana. Gilgamešista kerrottiin useita tarinoita, jotka olivat suullisessa muodossa. Varhaisimmat kertomukset olivat sumer-
in kielisiä.*

alkuperäiset dokumentit osoittavat Raamatun ilmoittamien yksityiskoh-
tien olevat historiallisesti päteviä.

Merkittävä todistusvoima Raama-
tun ilmoituksen pätevydestä sisältyy
mm. Jumalan antamiin tarkkoihin
ohjeisiin arkin rakentamiseksi. Lai-
vanrakennuksen ja merenkäynnin
asiantuntijat (mm. Furthermore/Ete-
lä-Korean merivoimien arkkitehti)
ovat laskeneet, että vielä yli 30 m:n
korkuisessa aallokossa arkki olisi
ollut vakaa. Arkin suuri koko ja mitta-

suhteet takasivat sen, että se ei voinut
käytännössä missään myrskyolosuh-
teissa kaatua.

Gilgamesh –runojen antamat tie-
dot sekä arkista että tapahtumista ovat
selvästi runoilijoiden näkemyksiä,
joiden taustalla oli kirjoittamisen ai-
kana ollut epämääräinen perimätieto
vedenpaisumuksesta ja tarve nostaa
pienen kaupunkivaltion kuningas lä-
hes jumalan asemaan.

Kimmo Pälikkö

***Jos me elämme, niin elämme Herralle, ja jos kuolemme,
niin kuolemme Herralle. Sen tähden, elimmepä tai kuolimme,
niin me olemme Herran omat.*** (Room. 14:8)

Niin, me olemme Herran omat,
ja meidän suurin lohdutuk-
semme ja ilomme on siinä, että hän
on meidän Herramme, jolle Isä on
antanut kaiken vallan taivaassa ja
maan päällä, jonka käsiin hän on
kaiken luovuttanut; kuka haluaa ja
voikaan meitä silloin vahingoittaa?
Perkele olkoon vihan vimmassa,
mutta meitä hän ei voi temmata
pois Herran kädestä. Sitä paitsi
me, jotka uskomme Jeesukseen
Kristukseen, meidän Herraamme,
ja elämme hänen suojeluksessaan
ja turvissaan, myös me olemme nyt
hänessä ja hänen kauttaan, perke-
leen, synnin ja kuoleman valtiaita.
Sillä hän on tullut ihmiseksi mei-

dän takiamme, saattaakseen meidät
tähän herrauteen; hän on meidän
puolestamme rukoillut Isäänsä,
rakastanut meitä niin suuresti, että
hän on tullut meille kiroukseksi,
lunastanut meidät kalliilla verel-
lään, pessyt ja puhdistanut meidät
synneistämme. Sitä paitsi hän on
sydämeemme antanut meille Pyhän
Hengen takeeksi perinnöstämme ja
autuudestamme, ja tehnyt meistä
kuninkaita ja pappeja Jumalan
edessä, siis Jumalan lapsia ja peril-
lisiä ja kanssaperillisiä. Tämä on
totisesti totta. Oi, Herra, vahvista
meitä uskossamme, ettemme enää
tätä epäilisi.

*Martti Luther
– Sana ja armo*

Tutki ja koettele minua

*Herra, sinä tutkit minua ja tunnet minut.
Istunpa minä tahi nousen, sinä sen tiedät.
Sinä ymmärrät minun ajatukseni kaukaa.
Käynpä tahi makaan, sinä sen havaitset
ja kaikki minun tieni ovat sinulle tutut.*

*Tutki minua, Jumala, ja tunne minun sydämeni,
koettele minua ja tunne minun ajatukseni.
Ja katso: jos minun tieni on vaivaan vievä,
niin johdata minut iankaikkiselle tielle.*

(Ps. 139:1–3, 23, 24)

Yllä oleva tekstimme on rukous. Psalmikirja sopiikin mainiosti rukouskirjaksi. Ne Jumalan ihmiset, jotka psalmit kirjoittivat, kirjoittivat Pyhän Hengen vaikutuksesta. He siis varmasti rukoilivat oikeita asioita. Me emme aina osaa rukoilla sitä, mitä meidän tulisi rukoilla. On siis hyvä, että usein rukoilemme Psalmin kirjoittajien sanoin.

”Tutki minua, Jumala” — pyyntö, jonka psalmista tässäkin tekstimme rukouksessa tekee, on ehkä sellainen, joka meiltä itseltämme jää tekemättä. On kuitenkin äärettömän tärkeää, että jokainen Jumalan lapsi sen tekee. Tutkikaamme sitä siis nyt alkaessamme uutta vuotta.

Tutki minua

Psalmista pyytää Jumalaa tutkimaan ja koettelemaan häntä. Jokaisen Jumalan lapsen tulisi näin rukoilla ensinnäkin sen tähden, että hän on itse hyvin huono oman itsensä tutkija. Me ihmiset olemme näet sellai-

sia, että me selitämme kaikki asiat parhain päin, kun omat tekomme, ajatuksemme ja motiivimme ovat kysymyksessä. Jos joku tekomme johtuu itsekkyydestä tai kateudesta, me osaamme itsellemme vakuuttaa, että se johtuukin vallan erilaisista syistä. Osaamme väittää, että olemme jättäneet jonkin velvollisuuden suorittamatta, koska siihen ei ole ollut tilaisuutta, vaikka tosiasiasa siihen ei ole ollut halua eikä intoa. Osaamme panna toisen syyksi jonkun surun, joka on meitä kohdannut, vaikka syy on meissä itsessämme.

Me kyllä huomaamme, että toiset eivät osaa itseään tutkia. Selvästi huomaamme heidän puheestaan, milloin he kääntävät asiat omaksi edukseen, milloin he toisia syyttävät, kun itse ovatkin syyllisiä. Tämän pitäisi olla todistus meille, että me olemme itse samanlaisia. Mutta sitä se ei ole. Olemme huonoja itsemme tutkijoita. Sen tähden on oikein ja tarpeellista, että käännym-

me Jumalan puoleen ja pyydämme, että Hän tutkii meitä. Sillä Hän kyllä siihen pystyy. Hän on näet kaikkietävä. Hän voi tutkia sydämet ja ajatukset, kuten tekstistämme käy ilmi. Ja tekstimme edellisissä jakeissa Psalmista sanoo: *"Herra sinä tutkit minua ja tunnet minut. Istunpa minä tahi nouse, sinä sen tiedät, sinä ymmärrät minun ajatukseni kaukaa. Käynpä tahi makaan, sinä sen havaitset ja kaikki minun tieni ovat sinulle tutut."* (Ps. 139:1–3)

Koettele minua

Mutta psalmista ei ainoastaan pyydä Jumalaa tutkimaan häntä, vaan hän sanoo myös: Koettele minua. Tällä hän tarkoittaa sitä, että Jumala osoitaisi hänelle, minkälainen hän todella on. Antaisi hänen nähdä omat heikkoutensa ja mitkä ajatukset ovat hänelle vaarallisia. Psalmista tahtoo sanoa: Jos olen ylpeä, kuljeta minua sellaisten kokemusten kautta, että nöyryyn. Jos olen itsekäs, osoita se minulle. Jos olen ahne, liiaksi kiintynyt tähän maailmaan tai välinpitämätön, näytä nämä syntini minulle sellaisella tavalla, että ne huomaan.

Jumala kuuli tämän Daavidin rukouksen. Monella ankaralla tavalla hän koetteli Daavidia. Hänen lapsensa kuoli. Saul etsi häntä tappaakseen hänet, hänen poikansa Absalom nousi häntä vastaan ja kuoli järkyttävällä tavalla. Paavalia Jumala koetteli antamalla hänelle pistimen hänen lihaansa. Tiedämme minkälaisiin koettelemuksiin Hän salli Jobin joutua.

Jumala koettelee oikein

Ehkä joku sanoo: Jos Jumala näin ankaralla tavalla vastaa, kun Häntä pyydetään tutkimaan ja koettelemaan, kuka sitten uskaltaa näin rukoilla. Tähän vastaamme: Ei kukaan muu, kuin Jumalan rakas lapsi. Jumalan lapsi näet on varma siitä, että kaikki vaikuttaa hänen parhaaksensa, kuten Jumala Sanassaan lupaa. Hän on varma, että Jumala ei koettele häntä vihassa vaan rakkauudessa, että kaikki, mitä Hän sallii hänelle tapahtua, on tarpeellista. Näin Jumala johdattaa hänet iankaikkiselle tielle. Hän näkee, että muut tiet johdattaisivat hänet vaivaan.

Seuraa sinäkin, ystävä, psalmistan esimerkkiä ja pyydä, että Jumala tutkii sydäntäsi ja koettelee sinua. Saat olla aivan varma, että Hän koettelee sinua tavalla, joka on hyödyksesi. Totta kyllä, tällainen rukous voi merkitä sinulle sitä, että joudut kärsimään, nöyrytymään ja kulkemaan vaikeita teitä. Mutta vaikka mikä sinua kohtaisi, saat olla varma siitä, ettei se ole sinulle vahingoksi vaan hyödyksi. Jumala johdattaa sinua vaivaan vievältä tieltä iankaikkiselle tielle. Daavid, Paavali, Job ja monet muut joutuivat kärsimään, mutta he säilyivät uskossa.

Eräs amerikkalainen runoilija, joka on kirjoittanut paljon lohduttavia virsiä, sanoi kerran: *"Olen kuulut, että kirurgi, joka tahtomattaan aiheutti sokeuteni, ei ole koskaan lakannut suremasta sitä, että näin tapahtui. Jos voisin hänet nyt tava-*

ta sanoisin hänelle: Kiitos, kiitos, kun teitte minusta sokean...” Hän lisäsi: ”Vaikka kirurgin virhe aiheutti sokeuteni, se ei kuitenkaan ollut Jumalan puolelta virhe. Uskon, että Jumalan tahto oli, että minä viettäisin elämäni pimeydessä, että voisin paremmin laulaa Hänelle ylistystä ja kiitosta ja kehottaa toisiakin niin tekemään.”

Eräät Kiinassa olevat lähetystyöntekijät myös ihmettelivät suuresti, kun kuulivat erään vanhan miehen sanovan: Olen iloinen siitä, että olen spitaalinen. Jos en olisi ollut spitaalinen, en olisi tullut tänne sairaalaan; jos en olisi tänne tullut, en olisi koskaan tullut tuntemaan Jeesusta. Olen ennemmin spitaalinen Jeesuksen opetuslapsi, kuin terve kadotuksen tien kulkija.

Kyllä saamme olla varmoja siitä, että ne koettelemukset, jotka meitä kohtaavat täällä, ovat parhaaksemme. Niiden kautta Jumala tahtoo pitää meidät iankaikkisella tiellä. Ajatelkaa kuinka suuren hinnan hän maksoi, että me sille tielle pääsimme. Hän antoi oman Poikansa, Jeesuksen tulla tänne maailmaan pelastamaan meidät, ostamaan meidät pyhällä kalliilla verellään ja viattomalla kärsimisellään ja kuolemallaan, maksamaan syntivelkamme, jota itse emme voineet maksaa. Jos Hän uhrasi kalleimpansa saattaakseen meidät taivaan tielle, eikö Hän sitten myös tee kaikkensa pitääkseen meidät tällä tiellä? Aivan varmasti.

Niin Hän on luvannut tehdä. Paavali sanoo: Hän, joka on aloittanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka. Kaikki koettelemukset, jotka meitä kohtaavat, on siis varmasti annettu meille sen tähden, että ne johdattaisivat meidät iankaikkiselle tielle. Herra on nähnyt että muut tiet johdattaisivat meidät vaivaan. Terveys olisi jollekin vaarallista, siis hän joutuu sairastamaan — rikkaus olisi toiselle vaarallista, siis hän joutuu köyhyydessä elämään... Ystävät olisivat kiusauksena toiselle, hän siis joutuu elämään yksinäisenä. Ylpeys vaivaa joitakin, itsekkyyys toisia, rakkaudettomuus toisia. Hän lähettää heille siis sellaisia kokemuksia, jotka nöyryyttävät, jotka kasvattavat rakkaudessa.

Rukoilkaamme siis mekin psalmistan sanoin:

”Tutki minua, Jumala ja tunne minun sydämeni, koetele minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso, jos minun tieni on vaivaan vievä, niin johdata minut iankaikkiselle tielle”. Kun Jumala meitä tutkii ja koettelee, tyytykäämme Hänen menettelyihinsä ja olkaamme varmoja, että ne ovat meidän parhaaksemme.
— Aamen

*Rupert Efraimson
– Sovituksen sana*

Ihmiselämän katoavaisuus

"Katso, kämmenen leveydeksi sinä teit minun päiväni, ja minun elämäni on sinun edessäni niin kuin ei mitään. Vain tuulen henkäys ovat kaikki ihmiset, kuinka lujina seisokootkin."

(Ps. 39:6)

Hautajaisissa olemme usein kuulleet nämä sanat. Psalmikirjoittaja sanoo elämämme matkaa kämmenen leveydeksi. Se oli hänen aikanaan pienin mitta. Seuraava oli kyynärä, kyynärpäältä sormien päähän. Lyhyt on ihmisen elämä, vaikkapa hän eläisi sata vuotta. "Minun elämäni on sinun edessäni niin kuin ei mitään." Psalmista vertaa elämäämme varjoon, huokaukseen, kedon ruuhon, linnun lentoon, tuulen henkäykseen.

Mutta tämän lyhyen vaivan täyteen ajan jälkeen seuraa iankaikkisuus. Kristuksen uskovalle kuolema on elämän alku. Hauta on vain portti, jonka kautta kuljetaan todelliseen, täydelliseen, iankaikkiseen elämään. Se on elämä, jossa ei enää ole varjoa eikä huokausta, ei syntiä eikä kyyneleitä. Siellä me olemme aina Herran kanssa, ja *"ylenpalttisesti on iloa sinun kasvojesi edessä, ihanuutta sinun oikeassa kädessäsi iankaikkisesti"*.

Tähän elämään meillä on vapaa pääsy Jeesuksen kautta. *"Sinä neuvot minulle elämän tien"*, sanoo psalmista. Se tie on Jeesus Kristus. Tälle tielle Pyhä Henki taluttaa mei-

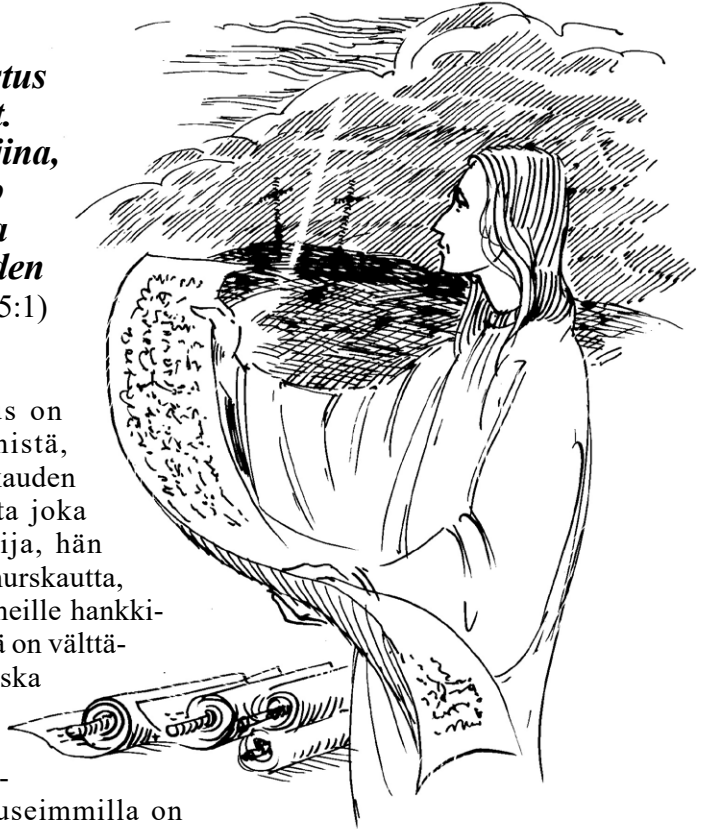
tä evankeliumin kautta. Ja tällä tiellä olemme, kun emme enää omista laista saatavaa vanhurskautta, vaan sitä, jonka Kristus on ansainnut meille kuuliaisuudellaan ristinkuolemaan asti. Siihen uskon kautta pukeutuneina voimme sanoa apostoliin kanssa: *"Jos me elämme, niin me elämme Herralle, jos me kuolemme, niin me kuolemme Herralle. Sen tähden, elimmepä tai kuolimme, niin me olemme Herran omat."*

"Ah auta, rakas Isämme, niin että eläisimme, me että toinen toisemme taivaassa tapaisimme. Opetä meitä kuolemaan ennen kuin täältä tuonelaan tulemme temma-tuiksi." Aamen.

Voimattomalle voimaa

Vapauteen Kristus vapautti meidät. Pysykää siis lujina, älkääkään antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen. (Gal. 5:1)

Se, jonka Kristus on vapauttanut synnistä, on tullut vanhurskauden palvelijaksi, mutta joka on synnin palvelija, hän on vailla sitä vanhurskautta, jonka Kristus on meille hankkinut ja tuonut. Tämä on välttämätöntä tietää, koska tuskin kukaan ymmärtää, mitä orjuus tai mitä vapaus on. Niinpä useimmilla on ainoastaan lihallinen käsitys vapaudesta, ikään kuin sopisi Kristuksessa tehdä mitä hyvänsä. Kuitenkin se on sellainen vapaus, jonka kautta me vapaasti, vaatimatta ja iloisin ja rohkein mielin, ilman rangaistuksen pelkoa ja palkkaa pyytämättä täytämme, mitä laissa on kirjoitettu. Orjuus taas on siinä, että me orjallisesta pelosta, ilman lapsen rakkautta teemme sitä, mitä laki vaatii. Tämä ei siis suuria merkitse, eikä myöskään ole mitään erotusta

synnin orjan ja lain orjan välillä siitä syystä, että se, joka on lain orja, on aina syntinen, eikä milloinkaan täytä lakia muuten kuin ulkonaisin teoin; hänelle annetaan ajallinen palkka, niin kuin palkkavaimon lapsille. Perintö sen sijaan kuuluu vapaan lapsille.

”Vapauteen Kristus vapautti meidät”, sanoo apostoli. Tämä on hengellinen vapaus, joka on hengessä pidettävä. Se on vapaus laista, mutta aivan toisin kuin

ihmisten kesken on tavallista. Ihmimillistä vapautta on, kun eivät ihmiset muutu, vaan lait. Mutta kristillinen vapaus on sitä, etteivät lait muutu, vaan ihmiset, niin että juuri sama laki, joka ensin ei maistunut vapaalle tahdolle, nyt, kun rakkaus on vuodatettu meidän sydämiimme, tulee rakkaaksi ja suloiseksi. Tässä vapaudessa Paavali neuvoa meitä lakkaamatta pysymään, koska Kristus meidän puolestamme on täyttänyt lain ja voittanut synnin ja lähettää rakkauden hengen niitten sydämiin, jotka häneen uskovat. Näin he tulevat vanhurskaiksi ja oppivat rakastamaan lakia, ei omien tekojensa ansiosta, vaan Kristuksen vapaan ja ilmaiseksi annettun rakkauden kautta. Jos tahdot itse tehdä itsesi vanhurskaaksi ilman Kristusta ja päästä irti laista, poikkeat tästä rakkaudesta ja armosta ja olet kiittämätön Kristusta kohtaan, ollen itsessäsi paisunut.

Huomaa myös tarkoin nämä tärkeät sanat: *"Älkää antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen"*, toisin sanoen: älkää sitoutuko lain raskaimpaan ikee-

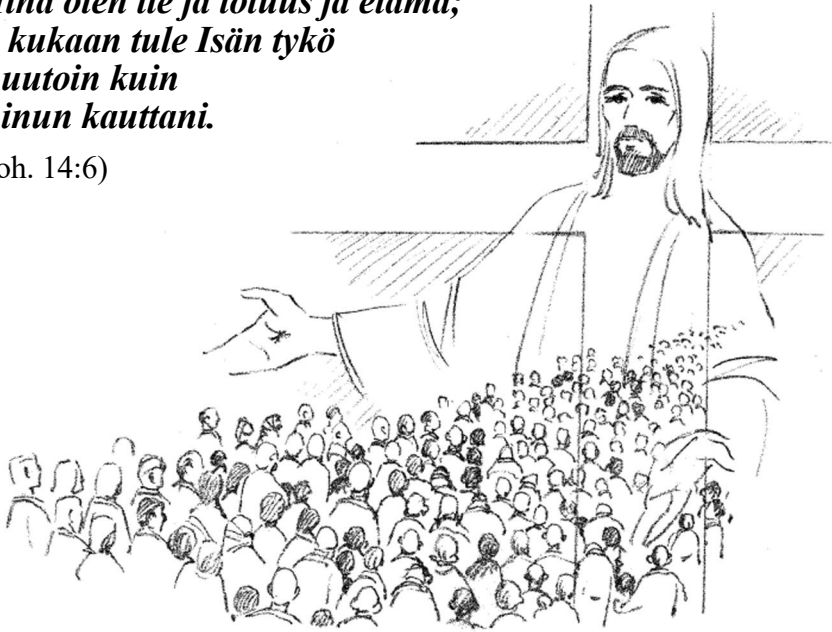
seen, jota ette kuitenkaan voi kantaa ja jonka alla ette kuitenkaan muuta voi olla kuin orjia ja syntisiä; älkää antako jälleen kietoa itseänne lain ikeeseen, josta Kristus on täydellisellä tähtämyksellään meidät vapahtanut. On paljon helpompaa olla alamaaisena kuin olla orjana, mikä on raskasta; raskainta kuitenkin on joutua jälleen kiedotuksi lain orjuuden ikeeseen sen jälkeen kun on armon vapauden saanut. Pyhä Paavali sanoo: pysykää siinä vapaudessa, toivoen galatalaisista parempaa, kuin hän löytää, nimittäin että he eivät vielä olisi langenneet. Muussa tapauksessa hän olisi sanonut: nouskaa! Mutta nyt hän puhuu leppyisemmin ja sanoo: pysykää. Näin hän tekee sen tähden, että hän sillä myös opettaisi, ettei kenenkään pidä rangaista toista eksyväistä tahi horjahtanutta, ikään kuin epäilisi saavansa häntä milloinkaan saateksi oikealle tielle.

Martti Luther
– Hengellinen virvoittaja

***Minä olen tie ja totuus ja elämä;
ei kukaan tule Isän tykö
muutoin kuin
minun kauttani.***

(Joh. 14:6)

Rakenna, tee mitä haluat, etsi miten haluat — tultuasi niin pitkälle, että sinun täytyy astua toiseen elämään ja erota tästä elämästä, on sinun valittava yksin tämä tie tai sitten ikuinen kadotus. Sillä hän sanoo: »Minä olen tie, jota myöten tullaan Isän tykö, jonne muuta tietä ei ole, minä, eikä kukaan muu, olen totuus ja elämä.» Siihen on sinun pyrittävä, että turvaudut tuohon mieheen ja pysyt lujana uskossa ja tunnustuksessa, että alati uskossa harjoittaudut sekä elämässä että kuolemassa, niin että voit sanoa: »En tiedä muuta neuvoa ja apua, en muuta pelastusta ja lohdutusta,

en muuta tietä tai polkua kuin Herrani. Kristus, joka minun tähteni on ristiinnaulittu, kuollut, ylösnousut, ja mennyt taivaaseen. Tässä pysyn ja tällä kilvoittelen eteenpäin, vaikkakin edessäni ja allani olisi pelkkiä perkeleitä, kuolemaa ja helvettiä. Sillä tämä on oikea tie ja silta lujempi ja turvallisempi kuin mikään kivinen tai rautainen rakennelma, ja taivaan ja maan täytyy ennemmin hajota, kuin tämä meidät pettää.»

Martti Luther – Sana ja armo

VÄRITYSKUVA

Raamatussa on useita viitteitä siitä, että Jumala on valo, joka loistaa keskellä pimeintäkin aikaa. Väritä alla oleva kuva tai kopioi se ja askartele siitä ikkunaan kiinnitettävä kuultava lyhty kreppipaperin avulla. Etsi myös Raamatusta muita jakeita, joissa kerrotaan Jumalan valkeudesta ja kirjoita niitä lyhtyyn:

Ps. 18:29; Miika 7:8; Matt. 4:16; Joh. 1:5; Joh. 9:5

YHTEYSTIEDOT

**Helsingin seurakunnan
pastori:** Jānis Dimza

STLK:n internetsivut:
www.luterilainen.com

Pyhäkoulun internetsivut:
www.luterilainen.com/pyhäkoulu

Tampereen seurakunnan esimies:
Timo Virolainen
puh. 044 547 9564
timo.virolainen@enercotek.fi
Papinkatu 5D 64, 33200 Tampere

LUTERILAISEN MAKSUTIEDOT VUONNA 2026

Pyydämme maksamaan Luterilainen-lehden vuoden 2026 vuosikerran ilman erillistä laskun lähetystä. – *Luterilaisen toimitus*

Maksettava summa: 25 € kotimaa / 35 € ulkomaat

Maksetaan tilille: FI71 5730 0821 3936 14

Maksun saaja: SUOMEN TUNNUSTUKSELLINEN
LUTERILAINEN KIRKKO

Etsimme nuoria miehiä ja varttuneempiakin, jotka ovat halukkaita pyhään saarnavirkaan

Etsimme nuoria miehiä ja jo varttuneitakin, jotka tuntevat sydämessään kutsumusta ja kiinnostusta pyhään saarnavirkaan. Pääasia on, että heillä on halu toimia sielujen pelastamiseksi ja että heillä on kiinnostus Jumalan sanaan ja luterilaiseenoppiin. Kirkkomme antaa heille opetusta ja käytännön harjoitusta, jonka jälkeen heitä voitaisiin esittää seurakunnille kutsutaviksi pastorin virkaan.

Jos tunnet sydämessäsi, että Jumala vetää sinua pastorin elinikäiseen kutsumukseen, ota yhteyttä: Timo Virolainen, 044 547 9564.

Raamattu sanoo: *”Varma on tämä sana: jos joku pyrkii kaitsijan virkaan, hän haluaa jaloön toimeen.”* (1 Tim. 3:1)

**SUOMEN
TUNNUSTUKSELLINEN
LUTERILAINEN
KIRKKO**

Lisätietoja, muutoksia ja muiden paikkakuntien tilaisuuksia ilmoitamme verkkosivuillamme:
www.luterilainen.com/osallistu

TOIMINTATIEETOJA

Tampere, Marttala, Hämeenpuisto 39 A.

Tampereen lukujumalanpalvelukset klo 11. Tilaisuudet pyritään lähettämään jäsenille videoyhteyden kautta.

- **la** 10.1.2026 klo 11.00 HPE (pastori Jānis Dimza) – **HUOM. lauantai**
- **su** 25.1.2026 klo 11.00 lukujumalanpalvelus
- **su** 8.2.2026 klo 11.00 HPE (pastori Jānis Dimza)
- **su** 22.2.2026 klo 11.00 lukujumalanpalvelus

Pyhäkoulu

Pyhäkouluja kevään aikana kerran kuussa lauantaisin klo 15. Seuraavat pyhäkoulut 31.1., 14.2. ja 14.3. Lisätietoa pitopaikoista Tampereen esimieheltä tai pyhäkoulun opettajilta.

Hämeenlinna, Saaristenkatu 22.

- HPE su 8.2. klo 15.30

Lahti, Rajakatu 7.

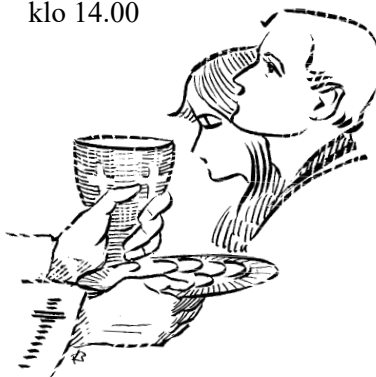
- HPE su 22.2. klo 15.00

Helsinki, Fabianinkatu 13 A 1.

Ehtoollisjumalanpalvelukset sunnuntaisin klo 11 (pastori Jānis Dimza): 11.1., 25.1., 22.2., 22.3., 19.4., 17.5.

Turku, Hurtinkatu 12 C 13.

- HPE **la** 24.1. klo 14.00

Lapsille videoita Raamatun kertomuksista:

www.luterilainen.com/videoita

www.pyhakoulu.fi

. AYQ2

LHT-Posti Oy
Posti Green

Sisällys:

Usko ilman tekoja Martti Luther	2
Tule minun tyköni, Martti Luther	3
Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti, A.A. Wegelius .5	
Meidän pitää ajatella kuolemaamme ja viisastua, C. Manthey-Zorn . . 7	
Ihmissuku, C.F.W. Walther	8
Palkka ja lahja, G.A. Aho.	10
Auttavatko teot taivaaseen? Markku Särelä.	12
Psalmi 8: Ennustus Kristuksesta..., C. Manthey-Zorn	14
Ylistä Jumalaa hänen monista siunauksistaan, Paul E. Kretzmann 17	
Virsi 38, Benjamin Schmolck	21
Käytkö kirkossa? Rupert Efraimson	22
Pyhästä Raamatusta	24
Tumma leninki, Eeva Voima	26
Gilgameš – runot vai Raamattu, Kimmo Pälikkö	28
Jos me elämme niin elämme Herralle..., Martti Luther	29
Tutki ja koettele minua, Rupert Efraimson	30
Ihmiselämän katoavaisuus, Voimattomalle voimaa	33
Vapauteen Kristus vapautti meidät..., Martti Luther	34
Minä olen tie ja totuus ja elämä..., Martti Luther	36
Tehtäviä, ilmoituksia ja toimintatiedot	37

SEURAKUNTIEN TILINUMEROITA:

Kansi: Majakka
Kimmo Pälikkö

Tampere - FI74 5700 0220 0405 23

Maksun saaja: TAMPEREEN TUNNUSTUKSELLINEN LUTERILAINEN SEURAKUNTA

Helsinki - FI75 1270 3000 0189 73

Maksun saaja: HELSINGIN TUNNUSTUKSELLINEN

Kirkkokunta, Luterilainen-lehti, kirjamyynti ja lahjoitukset:

FI71 5730 0821 3936 14 — *Huom. muuttunut tilinumero!*

Maksun saaja: SUOMEN TUNNUSTUKSELLINEN LUTERILAINEN KIRKKO

Julkaisija: Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko

Tilaushinta 2026: Kotimaassa 25 € vuosikerta, ulkomaille 35 €

Toimitus: Vt-päätoimittaja Kimmo Pälikkö, kimmo.palikko@kp-art.fi

Taitto: Viestipaino, **Kuvitus:** Kimmo Pälikkö

Lehden tilaukset ja osoitemuutokset voi tehdä lähettämällä sähköpostin osoitteeseen tiedotteet@luterilainen.com.

Kirkon internet-sivut: www.luterilainen.com